

Slovenski Dom.

Napredno kmetsko glasilo.

Izhaja vsako soboto in velja za vse leto za Avstro-Ogrsko 3 krone, za Nemčijo in druge dežele 4 krone, za Ameriko 1 dolar.

Posamezne številke veljajo 10 vinarjev.

Za oznanila se računa: tristopna petit-vrsta 14 vin., vsa stran 48 K, pol strani 24 K, četrt strani 12 K, osmna strani 6 K. Pri vseletni inserciji primeren popust.

Dopisi se naj frankirajo in pošiljajo na uredništvo »Slovenskega Doma« v Ljubljani, Knaflcova ulica št. 5. Rokopisi se ne vračajo.

Maročnina in oglasi se naj pošiljajo na upravništvo »Slov. Doma« v Ljubljani.

Poslanska zbornica in osebni davki.

Več nego leto dni je že tega, odkar je ministrski predsednik Stürgkh predložil zbornici načrt preosnove osebnih davkov, vsled katerega bi se državni dohodki iz osebnih davkov pomnožili za nekoliko milijonov. Da bi poslanska zbornica tem poprej sprejela to zvišanje davkov, je napravila vlada zvezo med sprejetjem te preosnove in med sprejetjem uradniške službene pragmatike. Že na ta način si je pridobila večino v državnem zboru, ki je obdelala ta načrt in ga tudi v zmislu vladnih želj sprejela.

Manjši davkoplačevalci vsled te preosnove niso bili prizadeti. Šele oni davkoplačevalci, katerih dohodki znašajo 10.000 kron in več, naj bi plačevali višji osebni davek. V tej dolgi dobi, ko se je načrt razpravljal, je prišlo do več izprememb, med katerimi je najvažnejša ta, da se začne davek plačevati šele od dohodkov 1600 K. Po starem zakonu namreč se začne plačevati osebnodohodninski davek od dohodkov 1200 K. Socialnodemokratični poslanci so predlagali, naj se začne plačevati davek šele od dohodkov 1600 K, kateri predlog je bil prvotno tudi sprejet z enim glasom večine. Ta sklep so potem zopet preobrnil in določili kot najnižje dohodke 1200 K.

Ko je potem prišel zakon pred gosposko zbornico, je ta zopet izpremenila določbe poslanske zbornice in zdaj je bil ves zakon v nevarnosti, da preteče morda zopet veliko časa, predno se obe zbornici sporazumeta. Zato so določili mešano davčno komisijo iz 26 članov poslanske in 26 članov gosposke zbornice. Ta se je v bistvu zedinila na sledeče sklepe: Osebnodohodninski davek se začne plačevati šele od dohodkov 1600 K, toda davek se zviša že počenši od dohodkov 1800 K. Povišek davka pri dohodkih od 1800 do 10.000 K naj bi znašal le 20 do 40 vinarjev, kar vsekakor ne zadene tako občutno davkoplačevalcev.

Kakor smo že v zadnji številki omenili, je ta sporazum s stališča majhnih davkoplačevalcev sprejemljiv. Pomisliti je treba, da vsled zvišanja dohodkov, od katerih se začne plačevati osebnodohodninski davek, postane pol milijona manjših ljudi davka prostih. Predvsem so to kmetje in manjši obrtniki ter delavci. Mislili smo že, da bo zdaj konec barantanja z reformo osebnodohodninskega davka, ko so se naenkrat začeli v državnem zboru kujati krščanski socialci. Kar naenkrat so začeli govoriti, da to ne gre, da bi se davek pri dohodkih od 1800 K do 10.000 K zvišal, ker bi to breme bilo neznosno za srednje stanove. Njim pa ni šlo za drugega, kakor da bi ostalo pri starem in da bi državljani, ki imajo 1200 K dohodkov, bili obdačeni. V volilnem redu kmetijskega mesta, ki je zveržen po njih — kakor je pri nas n. pr. deželnozbornski in državnozbornski volilni red za klerikalce — bi jim odpadlo preveč volilcev v meščanskih kurijah in bi bila zato njih moč v nevarnosti.

Stranke večine v državnem zboru so se ustrašile kričanja krščanskih socialcev in so sklenile, da se načrt osebnih davkov — kakor ga je sklenila skupna komisija poslanske in gosposke zbornice, sprejme z dodatnim predlogom, da se davek od dohodkov od 1800 K do 10.000 K ne sme zvišati.

Iskali so dolgo, kdo bi podpisal ta predlog, vsled katerega bi prišel v nevarnost ves finančni načrt, službena pragmatika in tudi parlament, kajti gosposka zbornica je izjavila, da brezpogojno ostane pri sklepih skupne komisije. Vladi bi bilo gotovo všeč, če pride finančni načrt v nevarnost, ker je zelo proti temu, da bi ji odpadlo pol milijona davkoplačevalcev. In kdo je dal svoje ime za ta predlog? Nihče drugi, nego deželni glavar kranjski, dr. Šusteršič!

Gospodje v krščansko-socijalnem in nemško-nacionalnem taboru niso hoteli dati svojega imena, pač pa so naprosili dr. Šusteršiča, ker so vedeli, da je ta človek zmožen vsakega izdajstva. V skupni

komisiji se ne eden, ne drugi ni oglasil proti nasvetom gosposke zbornice, zdaj pa hočejo od njih sprejete sklepe izpremeniti, le da bi ves načrt v vodo padel. Dr. Šusteršičevi volilci so mali kmetje in delavci v ljubljanski okolici. Ti bodo prav malo hvaležni dr. Šusteršiču, ako bo prišlo do tega, da bodo morali plačevati že od dohodkov 1200 K osebno-dohodninski davek.

Kako se ho vsa ta reč razmotala, danes še ne vemo, pač pa če pride do zgoraj omenjene izpremembe, se bomo zahvalili dr. Šusteršiču, ki vse stori, da more vladi ustreči, dočim se za koristi svojih volilcev prav nič ne briga.

RAZGLED PO SVETU.

Interpelacija poslanca dr. Vladimírja Ravniharja.

Poslanec dr. Vladimír Ravnihar je vložil interpelacijo, v kateri se ponovno ostro obrača proti zapostavljanju slovenskega sodnega naraščaja. Slovenski kandidati morajo čakati leta in leta na imenovanje, dočim jih Nemci prehitujejo.

Nevarnost za balkanski mir.

Vprašanje, komu naj pripadejo Egejski otoki, še zdaj ni rešeno. Turčija ni zadovoljna, da bi imela samo otoke, ki leže pred Dardanelami, ampak hoče imeti tudi ostale. Grška ni voljna odstopiti jih, zato je nevarnost, da pride do vojne med Grško in Turčijo zelo velika. Najnovejše vesti poročajo: **Velike vojaške priprave, ki se vrše v bližini Smirne, dajo sklepati, da namerava Turčija kratkoma prisvojiti si otoka Mitilene in Kios. Grki so zato poslali svoje torpedovke, ki naj nadzorujejo to gibanje. Morda bodo že prihodnji dnevi prinesli odkritje turških načrtov.**

Vprašanje Egejskih otokov prihaja vedno bolj kritično. Turčija vztraja na svojem stališču in se pripravlja na vse eventualnosti. Vojni minister Enver paša je izdal povelje, da naj se vse maloazijske

rezerve pripravijo za eventualno mobilizacijo. Med veleposlaniki v Carigradu se vrše posvetovanja, kako bi se dalo izogniti preteči nevarnosti. Vesile se trudijo izposlovati za Turčijo novih koncesij v vprašanju Egejskih otokov.

Listi poročajo, da so turške in bolgarske čete v Trakiji že popolnoma pripravljene za vojno. Tudi grške čete se pripravljajo z vso energijo. Vlada je poklicala na otokih novince iz let 1889. do 1892. pod orožje. V Atenah vlada hudo razburjenje.

Albanija.

Princ Wied se je vseeno odločil, da pojde v Albanijo. Pot ga pelje čez Trst, odkoder ga bo Lloydov parnik pripeljal v Drač. Tam mu prirede slovesen sprejem. — Kaj bo Esad paša k temu rekel, se še ne ve.

Bolgarska četa v novi Srbiji.

Tretji pravoslavni božični praznik je prijel okrajni predstojnik v Gevgeliju celo bolgarsko četo, ki je bila skrita v neki vasi. Pri Kumanovu so našli na železniški progi več peklenjskih strojev. Posrečilo se je atentat preprečiti.

Revolucija na Bolgarskem?

Radikalci in demokratični socialisti so imeli v nedeljo strankarsko zborovanje, na katerem so se pečali z bodočimi volitvami. Vse stranke so že izdale svoje volilne programe. Socialisti pozivljajo, da naj se cela Bolgarska zedini pod geslom boja proti kralju in proti monarhiji. Trdi se, da so organizirani po celem Bolgarskem tajni revolucionarni odbori, ki agitirajo za republiko. Vlada je v velikih skrbeh, vojaštvo je konsignirano. V političnih krogih kroži vest o predstoječi diktaturi, to je o izjemni vladi, ki bi imela vojaško oblast in lahko vsakega tirala pred vojaško sodišče. Na ovadbo neke bolgarske ženske so oblasti v Solunu odkrile zaroto proti bolgarskemu carju. Štiri osebe: Nizev, Mavrodijev, Pavel Angelov in Giovannov so imeli nalogo umoriti carja Ferdinanda. Angelova in Nizeva so izgnali. Sofijski časopis »Balkanska Tribuna« pozivlja opetovano kralja Ferdinanda in njegovo rodbino, da naj v miru zapusti Bolgarsko.

Srbski Sokoli.

Srbska sokolska zveza je sklenila v kar največjem številu udeležiti se vsesokolskega zleta v Petrogradu.

SLOVENIJA.

s **Velikanska blamaža dr. Šusteršiča v državnem zboru.** V današnjem uvodnem članku smo omenili, da je dr. Šusteršič kot vladni lakaj in ponižni sluga nemških krščanskih socialstov in nacijonalcev posodil svoje ime za predlog, ki pomeni nevredno in nedostojno besedolomstvo napram gosposki zbornici in ki je naravnost naperjen zoper obstanek parlamenta. —

Predlog so skovali ministri in visoke krščansko - socialne stranke, podpisati na prvem mestu ga pa ni hotel nihče in zato so pridobili lakaja dr. Šusteršiča za prvo mesto. Predlog je prvotno izgledal sicer kot predlog večinskih strank v parlamentu in dr. Šusteršič je bil v svoji nečimurnosti ponosen na to, da sme nastopiti kot prvi predlagatelj. Ko je pa prišlo do glasovanja o tem predlogu, so se nekatere stranke vendar sramovale, prelomiti besedo gosposki zbornici in so glasovale proti njemu. Za predlog so glasovali krščanski socialisti, češki klerikalci in Šusteršičev klub, katerega solidarnost se pri tem razbije. Zvesti so ostali Šusteršiču samo kranjski in štajerski klerikalci, goriški in istrski člani njegovega kluba so se absentirali. Predlog je propadel s smešno manjšino 77 glasov proti 268 glasovom. — Finančni načrt je bil s tem rešen, dr. Šusteršič in z njim klerikalci pa do kosti blamirani!

s **Finančni načrt** je bil v državnem zboru sprejet, tako, kakor se je zedinila mešana komisija poslanske in gosposke zbornice. Tudi gosposka zbornica ga je odobrila in v soboto se snide ministrski svet, ki predloži zakon cesarju v sankcijo. O novih davkih bomo v prihodnjih številkah obširneje poročali.

s **Pavšlar proti deželnemu odboru.** V sredo in četrtek se je vršila pri deželnem sodišču ljubljanskem obravnava radi tožbe Tomo Pavšlarja proti deželi Kranjski za izplačilo 1,600.000 K. O izidu obravnave bomo poročali v prihodnji številki.

s **Dopolnilna volitev za kranjski deželni zbor.** Na shodu klerikalnih zaupnikov na dan Žitnikovega pogreba je bilo povedano, da bo nadomestna volitev za deželni zbor še tekom meseca januarja. Vlada pa si je premislila in bo razpisala nadomestno volitev na podlagi novih volilnih imenikov.

s **Zaostalost našega ljudstva.** Spodaj objavljamo nov slučaj, iz katerega razvidimo, kako še vedno vlada praznoverje pri nas. Kako hvaležno polje bi imeli naši duhovniki, ko bi ljudstvo poučevali, naj ne bo tako babjeverno. Toda politika, strankarstvo, podžiganje strasti je prva naloga pridigujočih duhovnov, ki imajo ljudstvo tisočkrat rajši v temi in praznoverju kakor pa poučeno. Slučaj, ki nam kaže novo praznoverstvo, je naslednji: Katinka Gerden je posestnikova žena blizo Trebnjega. Je verna, je krščanska, je pobožna, je dobra ženičica. Letos spomladi so prišli v njeno hišo cigani, ko njenega moža ni bilo doma. Videli so množino razpel, molkov, svetih podob in takoj so vedeli, da bo za nje dobra letina. Neka ciganka je začela govoriti z njo in ji je rekla, da »gre huda bolezen nad njo«, kateri se ne bo mogla ubraniti. Če pa da za maše, bi se bolezen morda odvrnila v toliko, da bi ne prišla nad njo, ampak nad kako sosedno hišo. Katarina Gerden je rekla, da da takoj za

maše, če ciganka dobro vé, da odvrne s tem bolezen od sebe. Ciganka je ukazala, naj ji prinese konec hodnega sukanca. Katarina Gerden ga ji je prinesla. Ciganka je raztrgala posamična pramena tega sukanca, položila ta le iz 3 do 4 vlaken sesvedrana pramena kakor kosmulje na mizo in je rekla: »Če se bodo ti kosmulji bolj ko jih bom tlačila, vedno bolj dvigali, potem bodo maše odvrnile bolezen od vas in jo napotile v eno sosednih hiš.« Kakor običajno na kmetih, je obliznila ciganka vso desno dlan in tlačila kosmulje na mizo. Ti pa so prišli v dotiko z mokro dlanjo in so se začeli vsled mokrote odvijati in vstajati. Ciganka pa je hitela oblizovati desno dlan in tlačiti kosmulje, ki so se pa tem bolj vzdigovali, čim bolj jih je tlačila ciganka. Pri vsem tem ste pa seveda izmolili Gerdenka in ciganka vse tri dele rožnega venca. Ko je Gerdenka videla ta čisto naravni čudež, je bila panana. Dala je ciganki sto kron denarja za maše, nekaj obleke in nekaj jedil. Ni še minil teden, ko pride ciganka zopet h Gerdenki, seveda, ko ni bilo moža doma. Rekla je, da boleznini ne more odvrniti od hiše, ker je Gerdenkina stara mati v tej hiši umrla in imela ob svoji smrti zakopan na nekem križpotu lonec denarja. Stara mati trpi zdaj v vicah, in dokler ne pride zakopani denar med ljudi, toliko časa ne more biti ona rešena iz vic in toliko časa tudi ciganka ne more odvrniti boleznini od hiše. Rekla je ciganka, naj ji da Gerdenka zopet sto kron za maše, potem pa še posebej za žalno obleko, za mrtvaški prt, dalje naj ji da svinjsko suho pleče in črno kokoš. Oblekla se bo v žalno obleko, ogrnila z mrtvaškim prtom in bo v polnoči na križpotu jedla kokoš in pleče s tistim hudičem, ki straži lonec zakopanega denarja. S pečeno kokošjo, z gnatjo in z molitvijo bo hudiča zamotila, ko bo za trenotek prenehal stražiti lonec denarja, in tedaj bo ciganka lonec z denarijem vzela in ga prinesla Gerdenki. S tem bo rešena stara mati iz vic in bolezen bo odvrnjena od njene hiše. Ciganka je vse dobila, kar je zahtevala. Ali hudiča ni tako lahko gojlufati, kakor naše, do mozga poklerikaljene žene. Ni ga od lonca spravilo pleče, ne kokoš. Tako je ciganka še prav mnogokrat prišla in vedno je rabila denar in še kaj drugega. Katarina Gerden ji je izdajala tako velikansko vsoto 1080 K. Med tem je znorel res sosed Katarine Gerden. Ciganka Pepca Ful je rekla, da je to bolezen odvrnila od nje in če bi ne bila dajala njej denarja, bi bila postala ona blazna namesto tega soseda.

s **S Kranjskega.** Minulo je deset let, kar imamo pri nas šole. Prej so naši otroci morali hoditi v šolo dobro uro hoda odtod. Kdor je bil premožnejši, je otroke dal šolat v bližnje mesto. Ker nam oblastva niso hotela dati lastne šole, sezidali smo si jo sami, ob svojih stroških. Prva učna moč je bil mlad učitelj, ki je kaj lepo uredil šolo ter z uspehom poučeval. Po njegovem od-

hodu smo dobili učiteljico, a za njo starejšega učitelja. Ko je ta obolel in ležal v ljubljanski bolnici, ga je sedaj gospodujoča stranka na Kranjskem vrgla med penzioniste na cesto. Morebiti je gospoda mislila: Ta ne ozdravi več, vzmimo ga med staro šaro. Toda mož je ozdravel in dušno in telesno krepak pohađa zdaj po vasi. Potem pa tožijo, da zelo primanjkuje moških učnih moči! Poznamo pa učitelje, ki so že davno iz raznih ozirov zaslužili penzijo ali »laufpas«, toda ti so še aktivni in avanzirajo, ker so pač farovski hlapci. Razpisana je bila služba izrecno za moške prosilce. Prosil je odlični starejši učitelj. Toda službe ni dobil, ker je bil narodno-naprednega mišljenja. Vrinili pa so nam za učiteljico neko frajlico — Slomškarico, o kateri moramo izpregovoriti kaj več. Mislimo, da imamo kot davkoplačevalci, ki smo si ob svojih stroških sezidali šolo, tudi kaj besede v tem oziru. — Klerikalna frajlica nastopa med nami kaj ošabno, v šoli pa kruto. Kajpa da se ona do nas kmetov ne poniža. V šoli gospoduje šiba, neopravičene šolske kazni so na dnevnem redu, a uspehi malenkostni. Prej so se naši otroci učili tudi lepega petja, cerkvenega in posvetnega. Zdaj so pa vtihnili ti presrčni glasovi. Vtihnili je tudi šolski harmonij, ker ga frajlica ne zna rabiti. Vsled zamerjenosti je dragi instrument prišel popolnoma v nič. — Če zamudi otrok le pol dneva šole, najsi iz opravičenega vzroka, takoj predlaga frajlica **kazen**. Pa ne mislite, da se to godi, kakor po drugih šolah, kjer poznajo postavo! Tu se ne sklicuje seje krajnega šolskega sveta, h kateri bi se vabili starši dotičnih otrok, da se opravičijo. Ne, frajlica predlaga kazen, predsednik krajnega šolskega sveta odpošlje predlog c. kr. okrajnemu šolskemu svetu, pa je stvar »fertik«, kmet pa plačaj svetle kronice, če je tudi tvoj otrok imel opravičen vzrok, da je ostal doma. V šoli se otroci kaj prida ne uče, posebno velja to v višjih oddelkih. Ponavljalna šola je bila prej ob določenem času vsak četrtek za dečke posebej, za deklice posebej. Tako velevala tudi postavica. Toda pod našo frajlico se uče dečki in deklice ponavljalne soše **skupaj**, kar nasprotuje postavnim določilom. A tudi to okrajšano delo si ve naša frajlica še bolj olajšati s tem, da predčasno izpušča otroke iz šole. Poslužimo lahko z natančnejšimi podatki v tem oziru. — Pod prejšnjimi šolskimi vodstvi so bili otroci silno vljudni, da so se tujci kar čudili, kako so vsakogar lepo pozdravljali na cesti. Zdaj so pa posuroveli in nič več ne opaziš vljudnega pozdravljanja. V šoli pa vlada frajlica z brutalno strogostjo. Malemu dečku se je vlila kri ob udarcih srdite Slomškarice. Večji deček je pa vendar ugnal tiranko v kozi rog. Ko ga je obdelovala s šibo, ji jo je izmaknil ter sam našvrkal po grbi vzorno odgojiteljico. Ko ga je pa vendar prijela za roki, češ, da bo zaprt, jo je junaček vgriznil v roko ter jo

popihal iz šole. Taki so sadovi frajličine vzgoje! Tako je, če se na enorazrednice pošiljajo klosterske frajljice učiti in odgovajati! Mnenja smo, da na enorazrednico spada le energičen in dober učitelj. Ali ni narobe svet, da se učiteljica-samica šopiri v lepi šolski vili, dočim se mora zaslužiti, oženjen učitelj z obilno rodbino pokoriti v napol podrti, nezdravi šolski bajti? Kam pridemo, če bodo še nadalje kranjsko deželo poplavljalje učiteljice-Slomškarice, bivše klosterske frajlje? Res je, da so pri nas nekatere gospodinje želele si učiteljico, češ, da se bodo deklice učile ročnih del. Toda, kaj naj se naše hčerke navadijo pri učiteljici, ki sama ne zna vrezati niti preproste ženske srajce in mora tako delo poveriti domači kmečki šivilji?! — Opomniti mi je tudi, da si naša učiteljica-voditeljica dovoljuje nepostavne svoboščine. Tako n. pr. je minole velike počitnice zabila z žebli vrata in okna v šoli, zaprla šolsko poslopje ter odšla do pričetka novega šolskega leta domov, kakor v posmeh šolski postavi, ki veli, da mora šolsko vodstvo vsakokrat, ko se oddalji za več kakor osem dni, naznaniti to c. kr. okrajnemu šolskemu svetu! — Pa še nekaj! V prejšnjih časih so klerikalni udje krajnega šolskega sveta tožili, da imajo s šolo veliko stroškov. Pod našo frajlico so se pa stroški malone podvojili, a sedaj molčijo, posebno odkar so iz krajnega šolskega sveta pognali vse narodno-napredne ude. Pa pogledajte, kakšen je zdaj šolski vrt! To je pašnik, ne pa vrt, kakršnega zahteva šolska postavica! Vrtnarski nadzornik Humek, kje ste? — Mi smo sezidali šolo, želeč si vedno **učitelja**, ne pa take Slomškarice, kakoršna je naša učiteljica. To žalitev bomo skušali **vresničiti, pa naj velja, kar hoče**. — **Eden v imenu več davkoplačevalcev**.

s »Slovenski klub« so te dni osnovali v Belgradu živeči Slovenci. Klub si osnuje svojo čitalnico in knjižnico. Njegov smoter je organizirati v Belgradu in v Srbiji živče Slovence in poglobiti bratske stike med srbskim in slovenskim narodom. Kakor nam javljajo, bo predsedstvo »Slovenskega kluba« prevzel kustos »Narodnega muzeja« g. dr. Niko Ž u p a n i č.

s **Strašen izbruh ognjenika Sakuru-Slimachi**. Kakor smo že poročali, je dne 10. t. m. na japonskem otoku Sakuru-Shimachu začel bruhati ognjenik (vulkan) istega imena. Po prvi katastrofi, ki je zahtevala nad 50.000 človeških žrtv in pokončala celo mesto in naselbine, je ta ognjenik čez teden dni zopet ponovil svoje strašno delovanje. Ker je med bralci »Slovenskega Doma« gotovo mnogo takih, ki bi radi sploh kaj več vedeli o ognjenikih (kaj so, kako so nastali, njih delovanje itd.), smo se odločili, da v prihodnjih številkah »Slov. Doma« priobčimo poučen sestavek o tej strašni naravni prikazni. Na to že danes opozarjamo vse naše cenjene naročnike. Naj bi tudi v krogu svo-

jih prijateljev na to predavanje opozarjali. Kdor ni naročnik, dobi list tudi v posameznih številkah ali pri upravništvu ali v prodajalnah za časopise. Dolenjci ga dobe v knjigovoznici in trgovini g. Kosa v Novem mestu.

Mrzli zrak pride pri dihanju najprvo v žrelo in vrat. Ni torej čudež, da se zlasti vratne bolezni tako gosto pojavljajo. Opazi se jih vsled nagona do kašlja, hripavosti, praskanja v vratu, zaslinjenja in težavah pri požiranju. Ali mi imamo k sreči vedno Fellerjev izborni antikataralični zeliščni esenc - fluid z znamko »Elsa-fluid« v hiši in zamoremo torej to boleost kmalu odpraviti. Kdor od naših čitateljev tega sredstva nima, naj takoj naroči I tucat franko za 5 K od lekarnarja E. V. Feller, Stubica, Elsin trg št. 318 (Hrvaško).

LJUBLJANSKA OKOLICA.

I **Prostovoljno gasilno društvo v Notranjih gorica**h je imelo dne 11. januarja redni občni zbor in volitev. Izvoljen je bil načelnikom Jakob Kušar, podnačelnikom Anton Novak, oba posestnika iz Notranjih goric, tajnikom Franc Kušar, blagajnikom Jožef Selan. V odbor so bili izvoljeni Franc Sojer, Franc Mausar, Franc Kenk. Namestnikom pa Janez Čot in J. Ferček.

I **z Gornjega Kašlja**. Cenj. gosp. urednik! Ker pride iz naše zapuščene vasi malokdaj kak dopis v vaš cenj. list »Slovenski Dom«, hočem navesti jaz en slučaj. Ravno, ko sem prišel mimo gostilne Antona Hlebša v Zgornjem Kašlju, so bili notri sami klerikalni pristaši, žganjepivci. Med njimi je sedel tudi Črni Jože od Marije device, predelan naprednjak in najbrže nekdanji dopisnik vašega lista, ki se je pa zaljubil v marinarico in postal klerikalec. Iz te družbe sem slišal glas, da so udrihali čez napredno mislečega Frana Močilnika. Dotičnik je bil skozinskož naprednega mišljenja in je tudi še sedaj, ko se nahaja v Ameriki. On je bil kot delovodja v vevški tovarni zelo marljiv in dobra duša. Delavci niso imeli nikake izjeme pri njem, naj bo takega ali takega mišljenja, to mu je bilo vseeno. Ti klerikalni mazači ga še sedaj ne morejo pustiti v miru, ko je že v Ameriki. Govorijo, da ga je pognala politika po svetu. Da, ako bi imeli tovarniški delavci le malo razuma, bi umeli, da so ga le oni spravili s svojimi obljubami v svet. Prosili so ga, naj ne gre na delo v tovarno. On je ustregel njihovi želji, ker je vedel, kaj se je godilo ž njim pri stavki, ki se je vršila leta 1908., ko je bil preganjan od te črne garde, da so ga morali spremljevati orožniki domov, če ne, bi ga bili še ti vrage pobili. Ker je bil kot delovodja v tovarni in je vedel, da njegova služba zahteva, da mora med stavko delati, je kljub temu ustregel njihovi želji in izostal od dela. Klerikalci so pa pod vodstvom klerikalnih poslancev šli zopet na delo in pustili g. F. Močilnikarja zunaj brez zaslužka. Ker je bil vedno dober oče svo-

jih otrok, je tudi sedaj skrbel, da bi pošteno preživel svojo družino, zato je šel v Ameriko. Sedaj pa govorijo črni podrepniki, da ga je pognala politika po svetu, spravili so ga pa le klerikalni škodoželjnosti, ker so želeli, da bi dobili svojega pristaša za delovodjo. Tudi Črni Jože je mislil, da bo prevzel njegovo mesto, ali žalibog, da je prišel veliko prepozno na svet. Le premisli, dokler si bil gasilec, si imel spoštovanje pri ljudeh, ali sedaj, ko si postal čuk, si pa tista nočna ptica. Dokler je bil v vrsti napredne stranke, je bil marljiv mladenič, ko pa je začel trobiti v klerikalni rog, je postal največji hinavec in obreklivec. To je torej sad klerikalnih mogotcev v D. Mariji v Polju.

DOLENJSKE NOVICE.

d Iz Hotiča. Gradec in Litija, združita se z nami, podajta nam svojo pomoč, da delamo vstrajno in vsestransko. Kako mogočno postopa klerikalna stranka proti napredni stranki, vidi sedaj vsak kmet, če tudi ne zna pisati in brati. Pa če tudi zna, se dosedaj ni upal za resnicoljubni list prijati. Da, dragi somišljeniki, krivica, grozna krivica vlada nad nami davkoplačevalci. Vsi izobraženi krogi so podpora našemu zlobnemu županu. Kdo ima več veljave v farovžu kot naš župan, ki ga najbolj zagovarja g. učitelj? Kmet, tebe vlečejo, kaj ne? Dragi kmet, nikdar več ne boš legel v črno senco pod kapo odruštva. Ni naš namen to in ono brusiti temu in onemu, zagotavljam vam pa, da boste še vsi hvaležni »Slov. Domu« in ga radi prebirali in tudi druge poučevali in dramili iz spanja. Veliko se bo še pisalo o skrivnih dejanjih in zagotavljam vam g. urednik, da bo vse resnično, s posebnimi dokazi. Torej združite se, pristopite k najbolj koristnemu društvu požarni brambri. Tudi ženske naj spodbujajo k temu svoje može, in naj se obinejo na tisto stran, ki je za kmete koristna. Naročite tudi »Slov. Dom«, ki pride vsak teden, a stane za celo leto **samo 3 K.**

d Raka. V vasi Ardro, kjer stanuje sedanj klerikalni župan Franc Bajc, vlada bodisi poleti kakor pozimi, ker je vas na hribu, zelo pomanjkanje vode. To posebno občuti živina in tamošnje ženske, ko morajo od daleč donášati vodo. Spodaj za vasjo je potok in več izviračjih studencev. Gori imenovani župan je pa začel vaščanom še pred deželnozborskimi volitvami praviti, da se bo naredil vodovod za omenjeno vas. Ni pa povedal, ali se bo napeljal iz doline od izviračjih studencev ali če se bodo podaljšale cevi od raškega vodovoda. Pa da bi le vsaj bilo! Toda sedaj po volitvah se jel izgovarjati. Ker so vsi vaščani razen župana oddali glasove za samostojnega kmečkega kandidata, pravil je: »Ja, ko bi vi vsi Hladnika volili, pa bi dobili vodo, toda sedaj ne bo nič iz tega.« Vprašamo vas, gospod župan, ali mi

ne potrebujemo vode? Kaj pa naša zane-marjena živina ali v slučaju ognja? Postala bi lahko cela vas nesrečna. Če človek protifarško voli, kaj mora potem stradati, ali celo poginiti? Ali ni deležen nobenih dobrot in podpor? Kaj so klerikalci res taki, da niti vode ne privoščijo nam kmetom, dočim se sami zalivajo z vinom? Saj tudi mi s klerikalci vred enako plačujemo davke! Zganite se, gosp. župan, ako imate kaj veljave, in preskrbite svojim vaščanom, kakor tudi sebi, potrebni vodovod. Ni treba samo svoje sokmete farbati, sicer bomo potrkali kje drugje, vas pa zapodili tja, kamor spadate, na županski stolček gotovo ne! Razumeli?

d Iz Šent Lamberta. Naš župnik Joža Cuderman ni mož beseda, ker ni zadnjega dopisa v »Slov. Domu« raz leco prebral. Pridiga je pa bila dostojna, da še do sedaj nikdar tako. Bled od jeze, sem in tja celo zelen, je govoril o božji besedi... Tako se spodobi, Joža Cuderman! — Danes smo pa primorani podati javnosti nov škandal, katerega uganjata župnik in njegova desna roka, učiteljica. Župnik je vpeljal novo metodo, da morajo otroci ob nedeljah in praznikih ostati po maši še v cerkvi, da skupno molijo, in ta molitev traja včasih skoro tri četrt ure. Vse bi še bilo, če ostane otrok prostovoljno, oziroma z voljo staršev, a da se otroke s silo v cerkev podi, ko maša mine, je proti vsem naravnim in tudi državnim zakonom. Učiteljico, ki dela ta valptovski posel, da straži pri cerkvenih vratih po maši in grozi otrokom in staršem, da je zapovedano, da morajo otroci v cerkev hoditi, bi bilo najbolje naznaniti c. kr. okrajni sodniji v Litiji, ker omejuje otrokom osebno prostost. Tega, kar ta napeta Slomškarica počenja, ne moremo več mirno prenesti. Vsakdo od nas posestnikov ni po zakonu primoran pošiljati otroka v cerkev, tem manj pa je še upravičen župnik ali pa učiteljica, da po maši siloma pridržujeta otroke v cerkvi. Katerega otroka od nas se bo odslej s silo pridržalo v cerkvi, naj naznani dotični gospodar celo zadevo sodišču. Sodišče bo že poučilo Cudermana in učiteljico, da to ni njih poklic. Še nekaj o naši učiteljici. Dekle običajno vsak dan »šprica« zjutraj pol ure šolskega pouka; mesto ob 9. uri, pride šele ob pol 10. v šolo in vedno vsa upehana, ker prileti iz farovža. Mar ima li g. župnik nalašč pol ure uro od zadaj? Ali je mogoče kak drug tehtni vzrok za to? Zelo nujno potrebno bi bilo, da bi g. okrajni šolski nadzornik prišel večkrat nenedoma nadzorovat šolo.

d Škocijan. Pri nas bi morali imeti vstrojeno kožo in kosmato vest, v veri trdi, neomajni, da bi brez zlih posledic poslušali nedeljske pridige. Neka posebnost je pri nas gospodine Krmežljavček. Kaj ta možic blebeče in čenča, to je že od sile. Kljub temu, da mu nedostaje časa za študiranje pridig, se mu v glavi snujejo nove dogme, nove verske resnice, ki jih

dosedaj še ni Kranjec čital niti od dr. Ušeničnika. Propagator teh najnovejših božjih naukov pravi: »Če ti koga ubiješ, če ti kradeš, če ti krivo prisegaš in si pri tem misliš, da to ni greh, torej tudi nimaš nobenega greha, ti stopiš čist pred obličje Gospodovo!« Nato razlaga sledeče: »Če ti kdo predpostavljeneh, ki si jim dolžan poslušnost in pokorščino, prigovarja in sili, da ubijaš, da kradeš in krivo prisegaš, ti si dolžan ubogati, in če to izvršiš, si tudi čist pred Bogom!« Tako torej kaplan v dvajsetem stoletju! Oglejmo si pa od druge strani ta najnovejši nauk! Farji pravijo: Zaničuj liberalca, kolikor moreš! Dr. Krek uči, da si mora vsak izprašati zvečer vest, je - li čez dan liberalce dovolj zaničeval, jim kradel poštenje itd. Isti pravi, da liberalca v grape, kakor psa! S kolom! Duhovščini si dolžan pod smrtnim grehom pokorščino — ergo, liberalca enostavno pobij in čist si, brez greha si! Ste čuli že kaj enakega? — Dalje: Krmežljavček je učil in bodril člane Čukulade, da bo kmalu prišel čas, ko bodo liberalce streljali, kakor vrabce po strehah. Javna tajnost je, da so vsi člani oboroženi s samokresi. Streljaj, bij, kolji, ti ostaneš brez greha — čist stopiš pred Vsegamogočnega. Imeli smo pri pridigi vtisk, da hoče kaplan s tem lajšati vest onim, ki so baje radi nekega tepeža Čukov tercijalke baje krivo prisegle! Tako je! Vse to ima pa za nas le dobro stran. Znano je, da je čitati naše časopise smrten greh, mi pa, ki smo globoko prepričani v misli, da to ni greh, smo torej brez najmanjše pegice — kako čisti bomo šele mi stopali pred stol Sodnika! Poslušajmo dalje: Novoletna pridiga je bila original, jasen dokaz, kako se protežira danes tonzurirance. — Krmežljavček pravi: »Kaj sodnija, kaj oblast, kaj država, kaj cesar — čez vse to je naša katoliška cerkev!« Cerkev uči gorajšnji nauk, čist si pred Bogom, po farski komandi! Kaj potem paragrafi, kaj pikelhavbe, bajoneti itd.? Vse to je nič — Krmežljavček in njegov nauk ter sveta katoliška cerkev je vse! To bodi začetek in konec našega bitja in žitja! Ali ni to hujskanje proti oblastim?! Kaj pravi pa k temu naš župnik Čuk? Ne bi bilo umestno, da gre časih malo poslušati, kaj kvasi to abnormalno človeče na prižnici? Ni to javno pohujšanje? — Kaj pravi k temu suhemu dejstvu gosp. dr. Bonaventura Jeglič, ker so navedeno »lastne besede« Krmežljavčka? Kaj hoče ukreniti v prilog dejstvu, da je ta človek tekom svojega štiriletnega dušnega pastirovanja napravil že toliko zla in pohujšanja, da tega ne poravnava deset novih kaplanov? — Čas bi že bil, da ga odstrani, sicer lahko dočaka Ricmanje na Dolenjskem! . . .

d Z Mokronoga. Kakor je vobče znano, je naš župnik Bukovic samooblasten kakor turški paša. Česar se prime ali kar zaukaže, se mora zgoditi, pa magari naj se vstavlja sam sv. Peter. Njegova mora

obveljati! Tako je začel takoj v začetku letošnjega leta štrajkati z zvonjenjem. Sedaj je bila taka navada, če je kdo umrl, se mu je zvonilo več ali manj, kakor so sploh razmere dopuščale. Letošnje leto sta pa umrla že dva in obema je župnik odrekel zvonjenje. Pripomniti moramo še to, da sta umrla bila reveža, kar je bil najbrže glavni vzrok, da jima ni zvonilo. Prvi je živel v takozvani trški hiši za uboge. Preživljal se je deloma z beračenjem, deloma pa z darovi, ki mu jih je nevedno ljudstvo nanese, ker se je govorilo, da zna coprati. Župnik je pa to porabil in vzel za glavni vzrok, da se mu zvonjenje odreče. Druga je pa bila neka stara onemogla vdova. Preživljala se je kakor je vedela in znala, samo da ni občine nič oškodovala. Kakor se je zvedelo iz zanesljivih virov, je imela še par sto kronic prihranjenih, za katere pa župnik gotovo ni vedel. Tej je tudi odrekel zvonjenje, seveda vzroka tukaj ni bilo, opiral pa se je na to, češ, ker onemu ni zvonilo, tudi tej ne bo, da ne bodo rekli, da delam kako izjemo. S tem je takorekoč pokazal, da letošnje leto ne bo nobenemu zvonilo, ker to bi bila že izjema. Primorani smo farani na tem mestu vprašati merodajne faktorje, če se sme tako postopati brez vzroka. Dalje vprašamo tudi, čigava last so zvonovi, so li last župnika ali last fare in kdo jih je nabavil, če ne naši predniki. Do zvonov imamo mi, njih potomci, gotovo več pravice kakor kak privandran kaplan, in če se na primer ti zvonovi izrabijo, oziroma pobijejo, kdo bo zopet druge kupil? Mogoče župnik? Ne in trikrat ne! Kdaj se je pa še slišalo, da bi bil kak duhovnik kupil zvon za cerkev? Ali so zvonovi samo za parado cerkvenim dostojanstvenikom? Če pomislimo, kako veselo potrkavajo zvonovi kadar dela skrivnostnosladko ginjeni Nagode vizitacije po farah, ali kadar se vozi pokrovitelj vodiške Johance, Tone, po naših krajih, revež pa nima toliko vrednosti, da bi se mu ob njegovi smrti vsaj z najmanjšim in najslabšim zvoncem nekoliko pozvonilo. Škandal vseh škandalov! Župniku bodi pa tiho na uho povedano, da smo tega robstva do grla siti. Naj se torej nič ne čudi, če nas enkrat potrpljenje zapusti in bomo primorani si sami odpomoči. Najrajši bi seveda videli, ko bi se hotel poboljšati, kar je pa težko pričakovati.

Prizadeti farani.

d **S Trebelnega.** Dne 12. januarja so vendar orožniki aretirali uglednega hudodelca Janeza Gorenjca s Trebelnega, ki je to že mnogokrat zaslužil. Ta človek je seveda pristaš S. L. S., zaradi tega se je dolgo časa prikrivala njegova hudobija. Tudi sedaj so ga poskusili obvarovati sleparji S. L. S. zopora. Splošno se govori, da je po njem zelo žal našemu župniku Hladniku, kaplanu in našemu županu Jošku, ker pregovor pravi, da gliha skup štriha. Pametni in pošteni ljudje so pa zelo zadovoljni, da so spravili tega hudodelca

s Trebelnega. Še celo otroci šolarji so vpi-li, ko so videli, da so ga gnali orožniki: »Prav je, da gre Gorenjčev v zapor!« Napadel je večkrat koga podnevi in ponoči, a ker je vseh zvijač poln in je tudi priče podkupil, mu niso prišli do živega. Dne 27. oktobra pret. l. je javno napadel Janeza Nachtigala in njegovega sina Rudolfa s še dvema drugima. S kolmi so tekli po cesti za njima, ker je pa glavni priči Franu Simončiču obljubil za dve leti drv, je pa ta tako pričal, da je bil Gorenjčev prost. Naš župnik Janez Hladnik ni tega početja Gorenjcu nikoli nič očital. Nasprotno je pa ugovarjal Janezu Žganjarju, ko je oddaleč gledal, ko je Gorenjček z matiko pobijal Pungerčarja. Seveda bi bilo župniku najbolj po volji, ko bi tega pobijanja nihče ne videl, da bi ne mogel kdo pričati proti Gorenjčku. Tudi je govorica, da se je župnik Hladnik izrazil, da bo kar le mogoče s pomočjo občinskega urada pomagal Gorenjčku, ker je naš. — Župan mu bo ugodil, to vemo. No, saj je mož tudi ugleden, ker je od svoje dek-le kupil eno hčerko, ki mu sedaj že pomaga tajnikovati. S to kupčijo njegova žena ni bila zadovoljna, pa ker je teta tiste dek-le, je vendar privolila, da ima ugledni Jože hčerko pri sebi. Take stvari se gode samo pri S. L. S. brez greha. Klerikalec se mora biti, pa mu je vse dovoljeno.

d **Iz Škocijana na Telče.** Prav vesel sem, da sem zopet enkrat na Telčah. Prišel bi bil že poprej, pa me je nekoliko bolela noga. Ko sem šel v hribe, me je med potjo došel kaplan Škrbec. Govorila sva mnogo o škocijanskih razmerah, še več pa o telških. Od kraja mi ni prav vsega zaupal, ko sem pa zavihal nos bolj klerikalno in se nasmejal, kakor se zna samo Štarin, kadar sreča kakega gospoda v talarju, mi je zaupal vse. Prekletel je »Slovenski Dom«, tožil mi je, ker ni mogel vjeti telškega trgovca v svoje zanjke, hvalil pa je tem bolj debelega Slapšaka. Rekel mi je, da je steber celih hribov, zelo vzoren in najbolj ugleden mož. Ko sva prišla do njegove gostilne, je šel seveda k njemu, jaz pa sem jo udaril naprej. Tam pri njegovem vrtu pa sem zaslišal strašen krohot in smeh, planke so se neusmiljeno smejale in se norčevale iz svojega gospodarja. Povedale so mi tudi, kako je bilo takrat pri volitvah v Škocijanu, ko je šel Slapšak čez most in srečal fanta, ki je nesel »lehterno« k trgovcu, da mu da šipo notri. Pri Jermačiču sem srečal agenta za Tomaževo žlindro, pozdravil sem ga, kakor se to spodobi za Hrovata, ki uči Škerbce pridigovati. Zato pa tudi ni čudno, da se kaplanu vse smeje, da še stare ženice kritizirajo njegovo pridigo. Saj se dela pred oltarjem, kakor bi bil on bog, klerikalci angeli, liberalci pa hudiči, packe, tepci, svinje itd. Pa »Slovenskega Doma« tudi ne more trpeti, jezi ga, ker pove toliko resnice. No, pa kmetje so tudi pametni. Nima samo kaplan vesti, tudi kmetje

znajo misliti. Ne bojte se, če vas kaplan pošilja v pekel, mislite samostojno, saj ste vi ravnotako rojeni, kakor je bil on. Zdaj pa zbogom, obiskal vas bom zopet kmalu. Na svidenje!

d **Romar po topliški fari.** Sedla sva za mizo, kjer sem se malo okrepčal. Ko sva končala razgovor o navadnih stvareh, ki razen naju nikogar nič ne brigajo, sva prešla na politično polje. Ja, vidiš France, tako je. Kdo bi i bil mislil? Pred nekaj leti sva še v Celovcu »štrozake« tlačila, če je bil »sapramentstag« komis tolkla, »cvi-pok« glodala, na, zdaj pa taka izprememba. Ti, naš zauber »cugsfirer«, pa da bi bil kdaj župnik na Toplicah! O sveta pomagavka, kako se svet čudno vrti. Pa ne samo župnik, tudi župan si ti na Toplicah, kakor sem slišal. — Beži no! Župan je vendar Pezdirc. — No ja, po imenu je že, ampak pravi župan si pa le ti, ljubi moj France! Ti samo žvižgaš, Pezdirc pa pleše. Ti komandiraš, on uboga. Torej si ti pravi župan. — Hm! Seveda, če stvar s te strani pogledaš, ne bom tajil, da nisem tudi župan. To tudi mora biti tako. Kam pa bi prišli, če bi moji farani imeli kaj komande v moji fari. Saj sem dosti prestal, predno sem do te zmage prišel. — Kaj pa Janez Sitar, prejšnji župan? Zakaj si se pa tega naveličal? Saj je mož bil vaš od nog do glave in bojda še vedno. — Ja, ta ti je bil pravi ptič! Gre pa se za občinske volitve, za motijm hrbtom se zveže s soteškim župnikom. Soteški pa je bil takrat še cel liberallec. S tistim Klincem je držal bolj kot z menoj. O, to so bile homatije. Še moje farane je zmotil. Vse je hvalilo samo Soteškega. In tako je tudi Janez Sitar z njim potegnil. No mi, to se pravi, jaz sem jim pošteno štrene zmešal. Občino smo razcepili, županstvo razpustili, razpisali nove volitve in te so izpadle kot sem jaz hotel. Soteškemu smo s pomočjo škofa nastavili nož na prsi: Ali si z nami, ostanesh, če si proti nam, pa greš za Zgago na kakšno zakotno faro, da si niti za žganjce ne zaslužiš. Pa tvojo Reziko ti vzamemo — to smo mu tudi kar v obraz povedali, če boš hotel imeti kuharico, bo morala imeti najmanj 60 križev na svojih starih plečih. — Pa ste ga vgnali v kozji rog? — Kako pa da; to se razume. Mož se je sprl s Klincem in bitka je bila za nas že na pol dobljena. Zdaj pa je, kakor slišim, hujši zoper liberalce, kakor sem bil jaz, dokler jih nisem vgnal. Zato mu tudi marsikaj spregledamo. Mi dobro vemo, kako je z njim in z njegovo Reziko. Mi vemo, da se za svoj poklic ne briga mnogo. Da hodi rajši na lov, kakor v spovednico. Da rajši poje s svojo Reziko po zidanicah, kakor s svojim organistom pri veliki maši v cerkvi. Tudi škof za vse te in še marsikatero ropotije iz soteškega farovža dobro ve. Ampak škof hoče, da mi duhovniki uganjamo politiko, da mu dajemo denarja, za drugo se ne briga. — Natočil je vnovič kozarec, pa sva zopet nadaljevala.

d **Iz Žabje vasi.** Žabarčanom kot bližnjim sosedom Gotničanom se je čudno zdelo, zakaj neki v Gotni vasi v podružnični cerkvi več ne zvonijo. Mislili smo, da se je gotenskemu mežnarju kaka nesreča pripetila, ali pa da so zvonovi od mraza počili. Mislili smo, župnikov zaupnik v Gotni vasi nam bo to uganko najbolje vedel rešiti, pa smo šli k njemu. Izvedeli smo čudne stvari. Nismo prijatelji tistih, ki rodbinske razmere svojega bližnjega razobešajo na veliki zvon, ampak k javnim pohujšanjem molčati, mislimo, da je tudi greh. Gotenski mežnar je tisti mož, ki ob času občinskih volitev kot pravi mož na katoliški podlagi okrog vpil, da hoče gosp. profesor zakrament sv. zakona odpraviti. Pa mu jo je že takrat nekdo zabrusil nazaj: »Veš, Jakob, ti lažeš, če to govoriš in te gospod profesor za to tudi lahko toži. Gospod profesor Škerlj je bolj veren mož, kakor si ti in tudi na svetost zakona več drži, kakor ti, ki svojo ženo pretepavaš ter jo ponoči ven podiš, ti pa k drugim v vas hodiš. Vidiš, ljubi moj Jakob, tudi če bi bilo to res, kar se ti o gospodu profesorju lažeš, komu drugemu bi pa to bolj prav prišlo, ko ravno tebi, da bi se razporočil in bi ti ne bilo treba v kontrebant hoditi, recimo, h kakšni vdovi. Kakšen katoliški mož pa si ti, da take reči uganjaš, pa še mežnar si zraven. Poglej tvojega somišljenika Šetina, kako pobožen mož je in ga je sram, da se ti prištevaš k njegovi stranki.« — To je bilo pri občinskih volitvah. Upali smo, je dejal župnikov zaupnik v Gotni vasi, da se bo mož poboljšal. Pa še poslabšal se je. Svojo ženo čim dalje bolj pretepava in čim dalje bolj pogosto hodi vasovat kot kakšen fant. Neke ženska, ki ima v rodu duhovnika, se ga je na izrecen opomin tega duhovnika komaj odkrižala. Tedaj ji je pa zagrozil: »**Johana, če ne pustiš, da bi k tebi zahajal, pa te ubijem, potem pa še samega sebe!**« Žena se je te grožnje zelo zbalala. K sreči zanjo je mežnar Jakob kmalu našel drugo nadomestilo, kamor še zdaj zahaja. Tega pa mi Gotničanje vendar ne moremo trpeti, da bi mežnar dajal tako javno pohujšanje, zato so šli nekateri možje k našemu gosp. župniku Štefanu Terškani v Šmihel, ter ga prosili, naj napravi konec tem razmeram. Pa skoraj me je sram, da me ljudje imajo za župnikovega zaupnika. Zakaj je pa župnik možem odgovoril, da ga to nič ne briga, kaj naš mežnar uganja z ženskami. Ali se to spodobi za božjega namestnika? Saj nič ne rečem. Če bi kdo drugi ravno tako delal, kaj nas to briga. Ali mežnar bi vendar moral več držati na svoj ugled in opravilo. Zato smo sklenili, da mu odvzamemo mežnarsko čast, pa bo kdo drugi hodil zvoniti. Pa kaj je ta kajon naredil? Vzel nam je ključke od cerkve. In tako ne hodi ne on zvoniti, ne mi, ker nimamo ključev. — Tako nam je župnikov zaupnik rešil to uganko.

GORENJSKE NOVICE.

g **Avtomobilna zveza Škofja Loka - Trata koledvor** je za nekaj dni vsled potrebnih rednih popravil voz ustavljena do preklica.

g **Iz Škofje Loke.** Tukajšnji fantje so priredili dne 11. januarja v čitalniških prostorih »fantovski ples«. Polovico čistega dobička te prireditve v znesku 50 K, so nakazali družbi sv. Cirila in Metoda v Ljubljani, 50 K pa tukajšnji godbi. Izkazali so se zares, da so pravi fantje, čeprav sta jim vsemogočna župana, ki sta v osebi Šinkovca in Pepeta, na vse načine nasprotovala temu plesu, ki pa se je vseeno izvršil v najlepšem redu. Tukajšnjim fantom vsa čast!

g **Iz Škofje Loke.** Že dolgo ni bilo v Škofji Loki nobenih predavanj, kakor so se vršila prejšnje čase pozimi. Zganite se malo in napravite nam kako predavanje, ali pa vsaj kako igrice!

g **Sovodenj pri Novi Oselici.** Javen ples in šaljivo pošto prirede fantje v nedeljo, dne 1. februarja v gostilni Telban v prid tukajšnjemu bralnemu društvu. Vabi se vse, kar pleše rado, staro in mlado, pridejo naj tudi tisti vmes, ki jim ni za ples; preskrbljeno bo tako, da vam ne bo dolgčas! Vstopnina je majhna.

g **Zminec pri Škofji Loki.** Gostilna pri »Švavnabirtu« je še marsikomu v spominu od lanskega leta, ko je neki Pivk s sekuro pobil in oropal gostilničarko. Pretekli ponedeljek pa se je zopet zgodil v tej gostilni slučaj, ki ga je treba otepi pozabnosti. V to gostilno je prišel mlad fant, star nekaj nad 20 let. Naročil je žganja. Med tem časom pa se je enkrat izgubil iz hiše v prodajalno, kjer je vzel iz predala okoli 60 K denarja. Ko je gospodar zapazil, da mu je nekdo revidiral predal, je imel takoj na sumu tega fanta, ki je medtem prišel zopet v hišo. Ko ga je trdo prijel, je fant vse priznal in so mu vzeli denar, njega pa privezali na klop in poslali po orožnike v Škofjo Loko. Ti so ga odpeljali v zapor, kjer bo delal zaslužen pokoro.

NOTRANJSKE NOVICE.

n † **Josip Prevec.** Nihče ni mislil, da je gosp. sodni predstojnik v Logatcu odhajal v Ljubljano, da ga bomo v tako kratkem času izgubili. Samo še par ur mu je bilo usojeno živeti v bolnišnici, odkoder smo ga spremili k zadnjemu počitku. Pokojnik je prišel v Logatec kot sodnik ter tu postal po odhodu svetnika dr. Krauta okrajni sodnik in obenem sodni predstojnik. Kot zaveden sin slovenske matere in vnet naprednjak, je bil član vseh narodnih društev ter je zlasti požrtvovalno deloval za bralno društvo v Gor. Logatcu ter za moško Ciril - Metodovo podružnico, katerima je baš on kot dolgoletni predsednik vdahnil pravo življenje. Pokojnik je bil

velik prijatelj glasbe in ni je bilo veselice v Logatcu ali bližnji okolici, da bi je ne bil Prevec posetil. Kot zabaven družabnik je bil v sleherni družbi dobrodošel. Pri zadnjih volitvah je bil izvoljen tudi v občinski odbor. Pri delu ga je žal mnogokrat ovirala bolezen, kateri je nazadnje v najlepših letih moške dobe tudi podlegel. Lep pogreb je imel pokojnik v Ljubljani. Razven številnih njegovih znancev, prijateljev in stanovskih tovarišev iz Ljubljane in drugod, so tudi iz Logatca prihiteli k pogrebu zastopniki uradov, občinskega odbora in bralnega društva gorenjelogaškega, Ciril - Metodove podružnice, »Sokola« ter več drugih domačinov. Zavednemu narodnjaku bodi ohranjen prijazen spomin!

n **Umrla je** v Zagorju na Pivki Neža **Fatur** rojena **Domice** l. j. v 74. letu. — Njen mož — 32 let naš župan — je umrl pred enim mesecem. Lahka jima zemljica!

n **Odbor telovadnega društva »Sokol«** v Logatcu se je sestavil sledeče: starosta Fr. Hodnik; podstarosta Frid. Puppis; tajnik P. Poženel; načelnik I. Šebenik; blagajnik A. Tešar; knjižničar J. Lenarčič; gospodar J. Gosar; odborniki: J. Černe, J. Tollazzi, A. Milavec in A. Cempre; namestnika: A. de Gleria in A. Petkovšek; računsko pregled.: A. Kraigher in I. Petkovšek; praporščak I. Hodnik; namestnik A. Kraigher; delegati za župni občni zbor: dr. T. Tollazzi, F. Hodnik in A. Kraigher. Poročilo o občnem zboru priobčimo prihodnjič.

n **Iz Gor. Logatca.** Naši klerikalci menda v lumpariji prekašajo vse svoje sovratnike na deželi, kajti ni nam še znan slučaj, da bi se drznili v manjšini se nahajajoči farški petolizniki izvršiti tako lumparijo, kakor so jo hoteli predpreteklo nedeljo v naši občini. Podružnica kmetijske družbe, ki je v rokah naprednjakov in kateri sedaj samo po milosti slednjih načeljuje najzagrizenejši klerikalec, je imela ob 3. popoldne napovedan občni zbor. Nemalo so se začudili ob navedeni uri došli naprednjaki, ko jim predsednik na njihova vprašanja, če ne misli občnega zbora otvoriti, kratko odgovori, da ga je že dvakrat otvoril in da ga v tretjič ne bo več. Razume se, da se je lotila navzočih naprednjakov spričo tako nesramnega odgovora opravičena nevolja, tem bolj, ker je neki naprednjak zalotil klerikalce pri zborovanju že pred določeno uro in ker je bila na dnevnem redu med drugim tudi volitev predsednika in delegata za osrednji občni zbor, kateri mesti so ravno hoteli klerikalci na klerikalni način sebi prihraniti. Predsednik je seveda moral slišati od naprednjakov mnogo gorkih, zaslužil bi bil pa še hujših za svojo lumparijo. Nujno pozivljamo okrajno glavarstvo, da odločno poseže tu vmes in tem klerikalnim ptičem nekoliko pristriže ohole peruti. Občani pa iz tega lahko jasno izprevidijo, kaj bi si naši črnuhi dovolili šele potem, ako bi se

jim posrečilo zagospodovati v občinskem odboru. Zato pa pravimo: Še bolj doli s takšno falotsko bando! — Naž župnik postaja v zadnjem času čedalje bolj nezadovoljen s svojimi farani. Celo na prižnici da večkrat duška tej svoji nevolji. V zavutih njegovih besedah je seveda na prvi hip spoznati pritajeno željo: zapastirovati bolj pohlevnim ovčicam, kakor so ti preklicani Gorenjelogatčani. Da, da, g. župnik, časi se spreminjajo, mi pa z njimi! Kako dobro smo se razumeli in v kako lepem miru smo živeli, dokler ste se brigali samo za svoj poklic in dokler niste začeli vtikati nosu v stvari, za katere Kristus pač ni postavil sebi naslednikov! Verujemo, da vam postaja vroče na naših tleh, kjer ne bo nikdar šla v klasje klerikalna pšenica, dokler bodo v občini imeli govoriti tako zavedni možje kakor sedaj. Ponesmajte v besedah in dejanjih rajše blagega župnika Berganta, ki je res živel samo svojemu poklicu, potem bomo videli v vas to, kar bi nam imeli biti. Sicer pa se lahko prigodi, da bo slovo pri odhodu, kateréga si tolikanj želite, še bolj žalostno in klaverno, kakor je bilo pri vašem predniku. — Veseli čas predpusta je tu in plesne veselice se prirejajo vsepovsod. Tudi naše gasilno društvo si hoče privoščiti par veselih ur na svoji veselici, ki se vrši dne 1. februarja v gostilni načelnika I. Riharja. Člani in prijatelji društva se vabijo k obilni udeležbi.

n Iz Dol. Logatca. Zaročila se je gdč. Mera Mazi iz znane gostilne »Kramar« z gosp. nadporočnikom Stritarjem. — »Slovenski Dom« je v naši občini še vse premalo razširjen. Ne smeli bi ga pogrešati v nobeni napredni hiši! In vendar dela še toliko naprednjakov v tem oziru izjemo, kakor da bi res ne mogli utrpeti malenkostne letne naročnine 3 K. — Torej naprednjaki, storite svojo dolžnost in podpirajte naše prepotrebno kmečko glasilo!

n Postojnski salonski orkester priredi v nedeljo, dne 25. januarja 1914 v veliki dvorani »Narodnega hotela« v Postojni dobrodelni koncert, čegar čisti dobiček je namenjen v prid zaostalim družinam po ponesrečenih rudarjih v Vremskem Britofu. — K obilni udeležbi vljudno vabijo prireditelji.

ZAGORSKE NOVICE.

Poslano.

Gospodu Omahna, kaplanu v Boštanju.

Nepoznana mi je Vaša oseba in mišlim, da ravno tako ni Vam moja, tem manj pa še moj značaj. — Iz pisma, katero ste pisali minulo leto svojemu nekdanjemu svaku, katero mi je osebno izročil, sem spoznal Vaš značaj . . . Med drugimi pišete tudi to - le: ». . . samo ti si dal svoj glas zagorskemu apnenčarju, ki tako ljubi svetost prisege in si dal podpisati glasovnico Boltinu, ki je istotako ljubitelj svetih

priseg.« — Javno Vas pozivljam, gosp. Omahna, kaplan v Boštanju, če veste kaj krivega, ali, da sem jaz kdaj po krivem prisegel, javite me s svojim podpisom c. kr. državnemu pravdništvu v Ljubljani. S tem, če me javite, ter obenem dokažete, naredili boste državi in cerkvi dobro delo, da se krivoprisežnika kaznuje. — Potrebno se mi zdi tudi omeniti, da smo vsi, ki smo o zadevi »Theimer in Lovšin, župnik svetogorski« pred sodiščem pod prisego izpovedali, kar je Lovšin v resnici govoril, na »Slovenčev« nesramni napad vložili tožbo po dr. Kokalju zoper odgovornega urednika Gostinčarja. In da še do danes ni državni zbor izročil Gostinčarja sodišču, ni naša krivda. Mi vsi si želimo, da bi se zadeva kmalu rešila, ker potem bomo dali priliko beneficijatu Majdiču, Lovšinu in tudi Vi lahko stopite v krog, da se bo pred sodiščem dokazalo, če smo krivoprisežniki. Vprašam Vas pa samo to - le: Imate li pogum, da to, kar ste naslovili na Sirka v zaprtem pismu, javno raz leco v Boštanju izrečete? (Napredne Boštanjčane pa prosim, ako bo imel kaplan ta pogum, da mi na moje stroške javijo priče!) — Torej, gosp. Omahna, korajža velja! Prilika Vam je dana, da mi boste lahko pred sodiščem dokazali, da sem krivoprisežnik, divjak, pohotnež, ničvredni človek itd. — Omeniti moram tudi, da baš tako smatrate posestnika Ivana Grabnarja po domače Boltina, kakor mene. Tu moram resnici na ljubo povedati, da Vi niste vredni, kakor se vidi iz Vašega pisma, da bi tako značajnemu in poštenemu gospodarju, ki skrbi vestno za deco in dom, odvezali jermena na čevljih. Ne čudim se pa nič Vašemu temperamentu, ker ste bili pač učenec dr. Janeza Kreka.

Zagorje ob Savi, dne 20. januarja 1914.

Ivan Taufer,
posestnik.

OSTALI SLOVENSKI KRAJI.

o Novice s Primorskega. V Trst je prišel te dni telesni zdravnik bodočega vladarja neodvisne Albanije princa Wieda dr. Berghausen. Prišel je iz Drača, kjer je inspiciral na višji ukaz bodočo prestolico svojega vladarja. Dr. Berghausen je pripovedoval v Trstu, da je prestolnica princa Wieda popolnoma moderno urejena. Prebivalci v Draču in v okolici pričakujejo nestrpnost svojega novega vladarja. Esad paša je izročil dr. Berghausnu baje zelo jaskavo pismo za princa Wieda. Princ Wied bo potoval v Albanijo preko Trsta in bo prišel v Drač z enim Lloydovih parnikov dne 25. januarja. — Na Reki so spustili srečno v morje najnovejši in največji dreadnought »Szent Istvan«. Tej slavnosti je prisostvovalo nebroj avstrijskih in ogrskih državnikov in zastopnikov raznih oblasti. — V Lloydovem hangarju

v Trstu je vrgla burja delavca Valentina Danekova raz več metrov visok oder. Mož je obležal na mestu mrtev. — Pri spuščanju v morje dreadnoughta »Szent Istvan« na Reki se je utrgala veriga hidravlične stiskalnice. Veriga je odtrgala delavcu, ki je bil pri stiskalnici obe nogi. — Sneg, ki je zapadel v Gorici, je skopnel in v Gorici je zopet najlepše gorko vreme. Na nekaterih drevescih so že pognali prvi poganiki, katere je sneg uničil. — Vsled snežnih zametov je avtomobilni promet Gorica-Postojna ustavljen. Avtomobili vozijo do preklica samo do Vipave. — Na cesti v Devin je dohitel do sedaj še neznan avtomobil 53letnega hlapca Franca Bavko, ki je peljal po cesti samokolnico. Avtomobil je vrgel moža v cestni jarek, kjer je obležal mož nezavesten. Avtomobilist se ni niti zmenil za ponesrečenca in je peljal naprej. Možja so dobili več ur po nesreči potniki in so ga peljali v bolnišnico. — Možja, ki je poskusil dvigniti pri prometni banki na Reki na račun inženirja Rubinicha 3000 K in je pobegnil, še niso dobili. Sumijo, da je bil ponevernik kak bivši Rubinichev delavec, ki je dobro poznal razmere in da je bil v zvezi s kako tako dobro organizirano tatinsko družbo. — Umrli je v Roču župnik in prodekan gosp. Richard Ružička. Pokopali so ga v nedeljo. — Vsled silne burje je šel v soboto zvečer neki Anton C. iz Trsta namesto domov v ulico Sv. Filipa v Starem mestu. V nedeljo zjutraj je dobil, ko se je zbudil, poleg sebe hudo nečedno žensko in hudega mačka, pogrešil je pa denarnico, v kateri je imel 1600 kron denarja. Ženska tatvino zanika.

o Portland Mills., Sev. Amerika. Gospod urednik! Kot zvestemu naročniku Vašega cenjenega lista, upam, da mi boste dovolili nekoliko prostora in objavili sledeči dopis iz daljne Amerike. Portland Mills je majhno mestece. Slovencev je nas tukaj 20. Nekaj jih je zaposlenih v tovarnah, večina pa si služi vsakdanji kruh z delom v gozdu. Zaslužek še ni preslab; le sedaj, ko je zapadlo 26 palcev snega, bomo slovenski gozdarji bolj »ta suho« vlekli. — Božične praznike smo obhajali jako veselo. Ob krasnem božičnem drevescu, ki ga je oskrbela gospa Ljudmila Susman, smo prepevali lepo ubrane naše narodne pesmi. Bogati Angleži, ki so se te praznike slučajno mudili pri nas, se nikakor niso mogli načuditi lepoti slovenskih pesem. Za žejna grla pa je bilo tudi dosti »zdravila« v obliki pristnega »ječmenovca«, tako, da je zabava res bila vsakemu povoljna. Marsikateri je rekel, da tako veselih praznikov ni obhajal niti doma v krogu svojih dragih. — Pri društvu, kjer naj bi bili zavarovani za slučaj nesreče, nismo pri nobenem, to pa vsled tega, ker smo preveč oddaljeni od kake večje naselbine, kjer se morejo ponašati s svojim društvom. Ko bi bili tukajšnji rojaki složni, bi si lahko ustanovili lastno društvo in ga

potem priklopili h kaki Jednoti. Začetek je res vsak težak, a treba je le poguma in trdne volje, pa se vse premaga. — Pred kratkim so postali ameriški državljani trije tukajšnji Slovenci, in sicer: Ivan Susman iz Borovnice, Ivan Troha iz Babnega polja pri Rakeku in Ivan Pucelj iz Pekla pri Ribnici. Državlanski papir so dobili pri sodišču v Ridgway, Pa. Novim ameriškim podanikom iskrene čestitke! — H koncu pa iskreno pozdravljam vse čitatelje »Slovenskega Doma«, zlasti one v Hotederšici in okolici!

Josip Štefančič.

GOSPODARSTVO.

Ali nam res primanjkuje gnoja?

Pri našem gospodarstvu moramo dan za dnem bolj uvidevati, da nam vedno bolj primanjkuje gnoja, tako da ne moremo vselej pognojiti svoja polja kot bi bilo treba. Zato so tudi največkrat pridelki po tem.

Ali je mogoče temu odpomoči, si je že marsikateri gospodar stavil vprašanje. Da, mogoče je to, in sicer na ta način, da doma vsako gnojilno stvar do dobra izkoristimo, kajti pri nas opažamo le prepogostokrat, da kupujemo draga umetna gnojila, zametujemo pa cena in dobra domača.

Res je, da tudi umetnega gnoja ni zametavati, ali poprej pa moramo vendar skrbeti za to, da damo prednost domačemu gnoju. Čemu izmečemo na stotisoče za umetna gnojila, doma pa puščamo gnojnico v nemar, da teče po vaseh v potokih? Čemu ne skrbimo za to, da bi začeli z domačim gnojem boljše in pravilnejše ravnati, ne pa ga puščati v nemar? Čemu ne izkoristimo doma do zadnjega vse odpadke, da pridelamo kar mogoče več gnoja? Zato nam bo treba vsako stvar do zadnjega izkoristiti in šele potem, ako nam zmanjka gnoja, je seči po umetnih gnojilih. Da temu odpomoremo, moramo skrbeti v prvi vrsti za hlevski gnoj s tem, da napravimo dobra gnojišča in gnojnične jame, da napravljamo kompost, skratka, da v gnoj spravimo vse, kar se doma zastoni dobi. Le na ta način si odpomoremo pomanjkanju gnoja.

Če pa že moramo rabiti umetna gnojila, pa jih kupujemo le takrat, ko smo ves domači gnoj do zadnjega izkoristili.

O sajenju sadnega drevja.

Kakršna setev, takšna žetev, pravi že neki star, toda resničen pregovor. Skoro nikjer pa ta pregovor ne pride toliko v poštev, kakor ravno pri sajenju sadnega drevja, kajti splošno je že znano, kako se pri nas sadi sadno drevje. In ker je ravno od sajenja odvisen tudi pridelek, hočemo izpregovoriti o tem nekaj besed, čeprav je bilo to v različnih listih in knjigah že mnogokrat povedano.

Kdaj se sadi sadno drevje?

Sadi se spomladi, lahko pa tudi v jeseni. Posebno ima jesenska saditev pred pomladno to prednost, da nam drevje, katero smo vsadili v jeseni, mnogo lepše uspeva, ker se zemlja čez zimo bolj utrdi in drevo začne delati spomladi takoj korenine in poprej požene. V jeseni se ne sme saditi le tam, kjer je svet preveč moker in kjer nastopa voda v jeseni in pozimi. Sploh pa je pri nas navada, saditi spomladi, zato pa je treba gledati, da se to delo prej ko mogoče stori, ker čim prej je drevo v zemlji, tem bolje zanj. Škodljivo je le, če sadimo ob mokrem vremenu in če zasujemo drevo z mazljivo in z zmrzlo zemljo. V krajih z bolj milim podnebjem je jesenska saditev zelo priporočljiva.

Kam naj se sadi sadno drevje?

Vsak gospodar ima na svojem posestvu gotovo še mnogo prostora, katerega bi lahko s sadnim drevjem zasadil. Saj vidimo še skoro povsod prazne prostore, ki bi bili lahko v kras našim gospodarjem, tako pa leže pusti in zanemarjeni. Tedaj prostora, kamor lahko sadimo sadno drevje, nam ne manjka, samo da bi imeli zadosti dreves, da bi jih posadili! Kjer imaš kak prazen prostor, tja vsadi drevo in doneslo ti bo gotovo nekaj lepega dobička.

Posebno ob potih in cestah se priporoča delati sadne nasade, kajti to zelo veliko povzdigne vrednost vsakega kraja. Glede zemlje pa je omeniti, da sadno drevje vedno lepše uspeva v dobri, kot pa v slabi zemlji.

Kakšne vrste drevja naj sadimo in kje jih je dobiti?

V mislih imam le jabolane in hruške, katere za naše kraje pridejo v poštev, ker drugega sadja ne pridelujemo, vsaj v večji meri ne. Vedno pa je boljše, da sadimo visokodebelno drevje, t. j. tako, katerega debelce naj bo 150 do 170 cm dolgo. Gledati pa je, da je drevje, ako ga kupimo — doma ga pač malokdo pridelal — krepko z ravnimi debli in močno vkoreninjeno. Krona mora imeti vsaj 6 pravilno razprostrtih vej. Slabotno drevje je sploh nespametno saditi. Gledati je, da si drevesa pravočasno priskrbimo, in sicer od zanesljivih sadjarjev, ne pa takih, ki jih ne poznamo. Posebno na to je obračati pozornost, da ne kupujemo brezimenih dreves. Zahtevajmo povsod le take vrste (sorte), o katerih vemo, da dobro rode lepo in trpežno sadje, tedaj tako, katero se lahko vedno spravi v denar. Vedno je bolje, da sadimo manj, kot pa več vrst, ker tako sadje se veliko lažje in tudi mnogo dražje proda, ker kupec ne vpraša, koliko sort imaš, pač pa koliko ene sorte imaš. Zato so izbrane sorte tudi do trikrat dražje, kot pa mešane. Pa tudi po semnjih ne smemo kupovati nikoli sadnega drevja, ker tam

dobimo navadno le slabiče, kateri so bogve kakšne sorte, samo take ne, kakor bi jih rad. Na to je posebno gledati, ker pri nas imamo toliko vrst, da jim niti imena ne vemo; več ko polovica pa je popolnoma ničvrednih.

Kako daleč narazen je saditi sadno drevje?

Ako pogledamo naše sadonosnike, vidimo povsod, da so — pregosti. Kakor potrebuje vsaka stvar, da se more razvijati, dovolj prostora, ravnotako tudi sadno drevje. Le v tem slučaju bo sadje popolnoma dozorelo, če je drevje sajeno tako na redko, da solnce lahko obseva in ogreva vsak listič in vsako vejico. Zato je posebno skrb polagati na to, da se ne sadi pregosto, ker potem, ko je drevje enkrat odraslo, je — prepozno, da bi se temu odpomoglo. Saditi je jabolani in hruške 8 do 10 metrov, drugo drevje pa 6 do 8 metrov narazen.

Navadna oblika za zasajanje novih sadonosnikov je kvadratna. Pripravna pa je posebno trikotna oblika, že radi tega, ker se pri tej prostor bolj izrablja, s tem, da se lahko vsadi več dreves na isti prostor, v strmih krajih pa tudi zabranjuje morebitne vsade in plazove.

Pri določitvi stojališč v trikotni obliki pa se postopa najlažje na ta način, da se določi ob najdaljši strani zemljišča, katerega nameravamo zasaditi, število dreves in se dotične prostore zaznamuje s količki. Ako sadimo 10 m narazen, tedaj postavimo na vsakih 10 m količek. Potem je treba vzeti 20 m dolgo močno vrvico, na katero smo privezali na sredi in na vsakem koncu mal železen obroček. Nato je nataktni končna obročka na prvi in drugi količek v zaznamovani vrsti in nategniti srednji obroček ter si ono mesto zaznamovati z novim količkom. Tako so določeni prostori za tri drevesa. Enako se dela naprej, toliko časa, da je druga vrsta gotova, kar se ponovi potem s tretjo, četrto vrsto itd. Ko je to delo končano, pa pride na vrsto

izkopavanje jam,

katere se izkoplje navadno že v jeseni, da izkopana zemlja čez zimo dobro premrzne in se s tem zrahlja. Za taka dela imamo v jeseni navadno tudi več časa. Ako pa niso jame izkopane jeseni, to v slučaju pomladne saditve, pa jih moramo izkopati vsaj 14 dni pred saditvijo.

Jame morajo biti dosti velike, navadno 1 m². Dela se jih okroglo ali oglate. Globokost pa se ravna po zemlji, kakršna je zemeljska plast; navadna globočina je 3/4 m. Rušo in boljše gornjo prst se dene na eno, spodnjo pa na drugo stran jame.

(Konec prih.)

Razširjajte „Slovenski Dom“.

LISTEK.

Cigan.

Povest; spisal Gregor Samarov.

Prvo poglavje.

Bila je gorka poletna noč leta 1832., ko je družba veselih mladih ljudi stopila iz gostilne blizu bulonskega gozdiča v Parizu. Zdelo se je da so od osvežujočih duhov plemenitih vin prišli vsi v razpoloženje, ki je naravni ogenj mladine še bolj razvnelo. Posamezni so z bolj ali manj prijetnim glasom peli vesele popevke, — drugi so imeli živahne znanstvene pogovore, še drugi so šli molče s sklonjeno glavo in nič kaj gotovih korakov samcati svojo pot. Iz pesmi, ki so jih peli in iz njih govorov je bilo posneti, da so to dijaki, ki so v gostilni slavili vesel večer, kar visokošolci po vseh deželah tako radi store. Bili so res mladi pravniki ali juristi, ki so praznovali odhodnico enega izmed najvselejših, a obenem najpridnejših tovarišev, ki jih je povabil na večerjo, ker je nameraval oditi v domovino, ko je v Parizu dosegel sposobnost za odvetništvo, kateremu se je hotel posvetiti.

Vsa smejoča se, pojoča in kramljajoča družba je že precej daleč odšla, ko je tudi njih gostitelj, ki se je pri računu s krčmarjem zamudil, stopil na ulico, spremljan od natakarejev, ki so mu delali globoke poklone. Svetilke nad vrati so obsevale mlad in čeden obraz z odkritim izrazom. Sveže ustnice so se prijazno in dobrovoljno smehljale, temne oči so se mu tako radostno svetile, kakor bi le lepe in vabljive podobe prihodnosti zrle, in klobuk mu je tako drzno in izzivajoče čepel na kodrastih, rjavih laseh, da ni bilo dvoma, da je mladi študent bil eden najvselejših v krogu svojih gostov in da bo to prešernost vzel tudi še s seboj v resno življenje.

Hotel je hiteti za drugimi, katerih glasovi so se še slišali iz daljave, — toda po prvih korakih je obstal, potegnil roko čez čelo, kakor bi ga hotel ohladiti od žara ognjenih duhov šampanjca in burgundca, ter se je potem obrnil, ne da bi se brigal za klice prijateljev, ki so zapazili njegovo odsotnost, proti bulonjskemu gozdiču. Skoro je korakal v temni senci tega parka. Svetilke glavnih drevoredov so le medlo svetile in ko je mladi študent zavil na

pot, obokano od visokih dreves, je bil čisto v temi, v katero so le zvezde z nočnega nebesa malo posijale. Samotna tihoča, hlad in tema so mu po prečutih urah dobro storile. Vzel je klobuk z glave, da mu je nočni veter pihal na razgreto čelo, in tiho pojoč veselo pesem, je šel počasi dalje, zadovoljno srkajoč sveži gozdni zrak vase. Ni pa opazil, da sta se že od velike ceste plazili za njim dve postavi, skrivajoči se kakor senca pod drevesi. Ko je bil že precej pota proč od razsvetljenega glavnega drevoreda, so ga nenadoma zgrabile odzadaj roke in vrgle na tla, predno je sploh mogel misliti na obrambo. Dva moža sta se sklanjala nad njim; eden mu je stiskal vrat, drugi mu je preiskaval žep. Študent je imel pri sebi precej veliko denarja, zato je skušal vstati in se ubraniti roparjev. Bil je močan in vitek in ni poznal strahu; udaril je s pestjo v obraz roparja, ki mu je ravno segel v žep, da se je napadalec opotekel. Obenem je glasno zakričal na pomoč. V istem trenutku pa mu je roka drugega roparja tako stisnila grlo, da je samo še malo zagrgal. Sapa mu je pošla in udarjeni ropar se je zopet vrgel nanj.

»Zabodi ga!« je slišal reči roparja, ki mu je stiskal grlo, čutil je koleno na prsni in videl, da se je v temi nekaj zabliskalo. Smrtni strah ga je prevzel, bilo je po njem, kajti brez moči je bil v oblasti morilcev. Ko je napol zadušen zatisnil oči, pričakujoč smrtni sunek bliščečega bodala, je nenadoma čutil, da je prost. Zaslísal je divjo kletvico, hitro skočil pokonci in videl, kako se je eden roparjev boril z možko postavo, dočim je drugi, ki ga je davil, hitel tovarišu na pomoč.

»Hitite!« je zaklical nenadoma došli rešitelj; »vzemite lopovu bodalo iz rok, kajti boljše je, da tiči mrzlo jeklo v njegovih rebrih, kakor v vaših.«

Študent je vzel bodalo iz roke razbojnika, katero je neznani rešitelj z železno pestjo stiskal.

»Sunite ga v rebra, če se bo ganil!« je zaklical rešitelj, ter se naglo obrnil proti drugemu roparju, ki je silil vanj. Z dobro merjenim udarcem s pestjo na čelo je vrgel tega nazaj in v naslednjem trenutku sta v temi izginila oba roparja, ki sta se bala meriti se z dvema nasprotnikoma.

»Kako naj se vam zahvalim, gospod?« je zaklical študent in stisnil rešitelju roko.

»Rešili ste mi življenje, kajti lopova sta me hotela umoriti, ker jima nisem hotel dobrovoljno dati svoj denar.«

»No,« je odgovoril neznanec, »veliko hvale to ni vredno. V svitu zvezd sem se malo izprehajal, — ljubim namreč zvezde, njih luč se odseva v mojem duhu in večkrat se mi zdi, kakor da bi znal brati njih pisavo, — tedaj sem vas videl, ko ste zavili v to samotno pot; zdelo se mi je, kakor da bi mi zvezde pomignile, naj grem za vami, in imele so prav, kakor vedno, če mi sijejo v srce ter me nenadoma razsvetlijo. Da sem vam pomagal, je bilo čisto naravno, saj bi vi tudi tako storili.«

»In vi bi mi bili ravnotako hvaležni, kajti življenje je lepo in vredno zahvale!«

»Lepo? No, da — to je odvisno od zvezd! Pa so tudi hudobne zvezde, katerih medla luč srca žali in iz globočine vabi hude duhove na človekovo pot.«

»Naj bo, kakor hoče, biti morava prijatelja! Pojdite z menoj, morava se spoznati, kajti vsaj naju so dobre zvezde spravile skupaj.«

Študent je prijel rešitelja pod pazduho in skoro sta dospela v veliki drevored. V svitu svetilk si je radovedno ogledal tujca. Bil je vitek, mlad mož kakih dvajset let. Rumenorjava barva je dobro pristojala finemu obrazu z globokotemnimi, obenem sanjavozročimi očmi. Svetločrni lasje so se v kodrih vili izpod mehkega klobuka. Oblečen je bil preprosto, a vendar se je obnašal lahko in sigurno in tudi roke so mu bile bele in mehke, dokaz, da ni bil vaje težkega dela.

Študent se je sicer malo začudil, vendar je prav tako prisrčno ponovil vabilo, naj gre kljub pozni uri z njim v stanovanje. Ta se je začetkoma obotavljal in hotel odkloniti vabilo, toda novi prijatelj je ustavil izvoščka, ki se je mimo peljal, in potisnil svojega rešitelja v voz. Nato sta se precej molče peljala v študentovo stanovanje. To je bilo jako udobno in študent je, potem ko je prižgal luč, zanetil samovar, ter skuhal čaj. Popila sta vsak svojo čašo in študent je pričel govoriti:

(Dalje prihodnjč.)

RAZNO.

* **Koliko Slovencev ne zna brati in pisati?** Po ljudskem štetju leta 1910. je bilo na našem jugu nepismenih ali analfa-

Neki notranji glas

nas od časa do časa spominja naših dolžnosti proti zdravju in tega svarila ne smemo prezreti. Taka svareča znamenja so pritisk krvi, valovanje krvi, slabost srca, utripanje srca, mrzle noge in drugi znaki slabe cirkulacije krvi, slabokrvnost, bledilčnost, različni načini nervoznosti. Vemo, da od zdravja živcev in od rednosti krvnega obtoka zavisi naš blagobit in naša delavna zmožnost in zato moramo tem faktorjem posvečati veliko pažnjo. Kakor

vemo iz lastne izkušnje, je Fellerjev osvežujoči rastlinski esenčni fluid z znamko »Elsafluid« izborno sredstvo za vedno sveži in zdravi obtok krvi in živčni sistem, za odstranitev nervoznosti in pridobitev zdravega spanja, sredstvo, ki nas pri hudem naporu in onemoglosti napravi zopet sveže in delazmožne.

To ni reklama, nego dokazljiva istina, kar razvidijo naši bralci iz pisma g. drja. Kittela, Praga, Kralj. Vinogradi. Ta je pisal lekarnarju Fellerju, da »Elsafluid« že več let v svoji praksi rabi z izvrstnim uspe-

hom. Kdor naših bralcev Fellerjevega fluida z znamko »Elsafluid« še nima doma, naj si naroči tucat steklenic za 5 kron franko. Za jačanje mišic in kit, pri bolečinah vseh vrst in pri pomanjkanju spanja je neprecenljive vrednosti. Ravnotako bi morale Fellerjeve odvajalne, presnavljanje pospešujoče, torej kri čisteče rabarbarske kroglice z znamko »Elsa kroglice« biti vedno pri hiši. Naročite 6 škatljic za 4 krome, kakor tudi fluid franko od lekarnarja E. V. Feller, Stubica, Elzin trg št. 318 (Hrvatstvo). . . . . gil.

betov: med Nemci 4·15%, med Slovenci 15·40%, med Italijani 17·42% in med Srbohrvati 63·67%. Ako uvažujemo, da so Nemci na našem jugu večinoma sami uradniki, potem se ni čuditi, da so analfabeti v njih vrstah tako maloštevilni. Če torej izvzamemo Nemce, ki pravzaprav itak ne pridejo v poštev, ker na našem jugu nikjer ne tvorijo avtohtonega prebivalstva, stojimo Slovenci na jugu v prosvetnem oziru na prvem mestu, ker je med nami samo 15·40% nepismenih ljudi, to je takih, ki ne znajo ne čitati, ne pisati. Leta 1910. je bilo na avstrijskem jugu 94·43% Nemcev, 81·74% Italijanov, 79·31% Slovencev in 35·48% Srbohrvatov, ki so znali čitati in pisati, dočim je bilo leta 1900. pismenih, t. j. takih, ki so večji čitanja in pisanja 88·61% Nemcev, 71·06% Italijanov, 65·67% Slovencev in 24·00% Srbohrvatov. Slovenci smo torej v zadnjem desetletju napredovali glede pismenosti za 13·46% in izkazujemo potemtakem med vsemi narodi na tem polju največji napredek, ker so Srbohrvati napredovali samo za 10·68%, Nemci pa celo samo za 5·82%. Iz teh podatkov je razvidno, da korakamo Slovenci na polju izobrazbe mogočno naprej in da ni daleč čas, ko bomo stali ob grobu zadnjega — analfabeta med nami.

* **Iz ljubezni.** V Monticellu N. Y. se je dne 24. decembra l. l. vršil pogreb bivšega pokrajinskega pravnikarja Melvin H. Coucha. Dobili so ga v njegovem uradu, ki se nahaja v tempelju prostozidarske lože v umirajočem položaju in predno je mogel dospeti zdravnik, je bil že mrtev. Ko so žena pokojnega in njegovi prijatelji nekoliko natančneje preiskali urad, so dobili špansko steno, ki je ločila glavni urad od nekega manjšega urada. V tej sobi so dobili lepo, ponosno ženo, staro kakih 40 let, ki je povedala, da se imenuje Adelajda Brance in da je iz ljubezni do pokojnika bila že 15 let pri njem zaprta. Policija je sprva to ženo prijel, ker jo je sumila, da je v zvezi s smrtjo odvetnika, vendar so jo pozneje izpustili, ko je koroner izpovedal, da je odvetnik umrl radi počene srčne žile. Miss Brance je hotela biti navzoča pri pogrebu odvetnika, toda ker je vdova protestirala, se Brance ni udeležila pogreba. Miss Brance je izpovedala sledeče: »Zakaj ste tako grozni in mi ne dovolite, da sem navzoča pri pogrebu moža, katerega sem tako srčno ljubila. Ljubila sem ga bolj kot vse življenje. Vedela sem, da je poročen, toda zaklela sem se, da ostanim njegova sužnja do njegove smrti. Prvič sem videla Mr. Coucha, ko sem prišla v njegov urad prodajati neko knjigo o življenju admirala Deweya. Takoj, ko sem zagledala odvetnika, sem se zaljubila v njega. Postala sem njegova, on je postal moj prijatelj, dokler se nisem začela bati, da odkrijejo mojo ljubezen. Tu mi je Mr. Couch poleg svojega urada pripravil majhno stanovanje, kjer sem bila zaprta zadnjih petnajst let, ne da bi kdo kaj ve-

del o tem. Bila sem stenografinja ranjekomu, svetovalka in žena, sploh vse, kar je hotel, sem mu naredila. Zakaj sem tako delala, sama ne vem. Ljudje me bodo ob sodili, toda mene to ne briga. Odkar je on umrl, nima svet nobenega veselja več za mene. Vendar upam, da kakor hitro izprevidijo, da nisem kriva smrti pokojnika, odidem iz mesta in si kje poiščem delo.« Miss Brance je ostala pod policijskim nadzorstvom, ker sumnja, da je ona skrivaj umorila odvetnika, še ni popolnoma razjasnjena.

Izdajatelj in odgovorni urednik:
dr. Vladimir Ravnihar.

Listnica uredništva.

Mnogo dopisov smo morali radi pomanjkanja prostora odložiti. Prosimo za krajše dopise.

Ženske pri motivah (zastajanju krvi) ne jemlje kroglic, tablet, praška, čaja brez vrednosti. Moja prijetno zauživalno, preizkušeno, zamčeno neškodljivo sredstvo pomaga zanesljivo. Vsak dan dobim prostovoljna zahvalna pisma. Velika škatlja K 4.85 poštne prosto.

Diskretno pošilja dr. med. **H. Seemann, Sommerfeld 84 (Niederlausitz.)**

Na željo se dopošlje iz dunajske ali budimpeštanske razpošiljalnice, zatorej carinske nepravilne izključene. 94

Loterijske številke.

Dvignjene v soboto, dne 17. januarja 1914.
Dunaj: 81, 27, 12, 28, 84

Dvignjene v sredo, dne 21. januarja 1914.
Brno: 16, 43, 63, 59, 12.

Gradec: 66, 5, 74, 55, 80.

Jajca za nasad!

Perutnina čiste elitne rase:

Rumene Orpingtonke 15 kom. K 6
Bele Wyandottos 15 kom. " 5-8
Bele Minorke 15 kom. " 6-8
Rumene Orpingtonke (angl. import) 12 kom. " 12-24

Piščanci po dogovoru!

Cene izključljivo poštne in stroškov. Na vsako vprašanje odgovorjam, ako se pošlje znamka za odgovor 13

R. Weidl, Djakovo (Hrvatska).

Moški in ženske, ki so pri boleznih sečne cevi

(iztok svež in zastaran) brezuspešno poskušali vse mogoče, naj takoj zahtevajo brezplačnega pojasnila o popolnoma neškodljivem, povsod lahko izvršljivem zdravljenju v zaprti kuverti, brez vsakega natisa. Ozdravljenje v okoli 10 dneh. Cena jako zmerna. Ob neuspešnosti znesek nazaj.

Dr. med. **J. Seemann, Sommerfeld 84 (Bez. Frankfurt-Oder.)**

Potrebna zdravila pošlje ob naročitvi dunajska ali budimpeštanska razpošiljalnica, v izogib vsem carinskim nepravilnostim. 94

Neokužen dvor,

zdrave živali, ki dobro prebavljajo in rade žro, krepko, težko krasno živino, krave, ki dajo veliko mleka in kure, ki neso veliko jajec, imajo vsi kmetovalci, ki se ravnaajo po 10 zapovedih za kmetovalca in primešajo piči 2-3 krat na mesec **Mastina**. **Mastin** je dr. Trnkócyja redilno varovalno sredstvo — **Mastin** je bil s prvimi kolajnami odlihan in ga porabljajo milijoni previdnih kmetovalcev. Idi k svojemu trgovcu in kupi zavoj **Mastina** za 60 vin, 10 zapovedi pa zahtevaj zastoni, tudi če ne želiš **Mastina** ali pa piši ti ali tvoj trgovcu tvorniški zalogi: **Lekarna Trnkócy v Ljubljani**. Ta lekarna razpošilja 5 zavojev **Mastina** za 4 K poštne prosto.

Zrčne cene v Ljubljani

	Cena			
	od		do	
	K	h	K	h
1 kg govejega mesa I. vrste . . .	1	60	1	80
1 " " " II. " . . .	1	40	1	60
1 " " " III. " . . .	1	20	1	40
1 " telečjega mesa . . .	1	80	2	—
1 " praščjega mesa (svežega) . . .	1	60	2	—
1 " " " (prekajenega) . . .	1	90	2	20
1 " koštrunovega mesa . . .	1	40	1	50
1 " Prašiči na klavnici . . .	1	00	1	24
1 " kozličevega mesa . . .	0	—	0	—
1 kg masla . . .	2	6	2	80
1 " masla surovega . . .	3	00	3	20
1 " masti praščje . . .	1	80	2	00
1 " slanine (špeha) sveže . . .	1	60	1	80
1 " slanine prekajene . . .	1	90	2	—
1 " sala . . .	1	76	1	94
1 " surov. margarinkega masla . . .	2	40	0	—
1 " kuhan. margarinkega masla . . .	2	60	3	—
1 jajce . . .	—	11	0	—
1 l mleka . . .	—	20	00	—
1 " posnetega . . .	—	08	—	—
1 " smetane sladke . . .	—	90	1	00
1 " " kisle . . .	—	40	1	60
1 kg medu . . .	3	20	3	60
1 " čajnega surovega masla . . .	1	15	1	30
1 piščanec . . .	—	40	6	—
1 golob . . .	2	20	0	—
1 raca . . .	7	0	0	—
1 gos . . .	0	0	0	—
1 kapun . . .	0	0	0	—
1 puran . . .	0	0	0	—
100 kg pšenične moke št 0 . . .	36	30	—	—
100 " " " " 1 . . .	35	80	—	—
100 " " " " 2 . . .	35	00	—	—
100 " " " " 3 . . .	33	90	—	—
100 " " " " 4 . . .	32	8	—	—
100 " " " " 5 . . .	31	80	—	—
100 " " " " 6 . . .	30	70	—	—
100 " " " " 7 . . .	27	0	—	—
100 " " " " 8 . . .	16	0	—	—
100 " koruzne moke . . .	24	—	—	—
100 " ajdove moke I . . .	50	—	—	—
100 " ajdove moke II . . .	46	—	—	—
100 " ržene moke . . .	—	—	—	—
1 l fižola . . .	32	—	—	—
1 " graha . . .	32	—	—	—
1 " leče . . .	32	—	—	—
1 " kaše . . .	32	—	—	—
1 " ričeta . . .	26	—	—	—
100 kg pšenice . . .	22	—	—	—
100 " rži . . .	9	0	—	—
100 " ječmena . . .	16	80	—	—
100 " ovs . . .	14	60	—	—
100 " ajde . . .	24	40	—	—
100 " prosa belega . . .	28	—	—	—
100 " " navadnega . . .	19	4	—	—
100 " koruze 1413 . . .	15	4	—	—
100 " činkvantina . . .	21	0	—	—
100 " krompirja . . .	4	50	—	—
Lasni trg				
Cena trdemu lesu 11 do 12 K.				
Cena mehikemu les 7— do 8— K.				
Trg za seno slamo, in steljo.				
Na trgu je bilo				
voz sena . . .	5	—	8	00
" slame . . .	4	—	6	00
" stelle . . .	0	00	0	—
" detelja . . .	0	00	0	—

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.

Stritarjeva ulica števil. 2., lastna hiša.

Obrestuje vloge na knjižice s $4\frac{3}{4}\%$ v tekočem računu najugodnejše. Z ozirom na svoj polnovplačani delniški kapital 8.000.000 kron in 1.000.000 kron rezervnih fondov ponuja največjo varnost za ves tuji denar. Promet na leto do 1400 milijonov kron. Preskrbuje vse denarne zadeve najkulantnejše. 6

Podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici in Celju.

Poslovalnica I. c. kr. avstrijske državne razredne loterije.

Proda ali v najem se odda

celo kmečko posestvo

(grunt). — Natančneje se izve pri lastnici
Angeli Prestor v Rovišah, pošta Sava
pri Litiji. 8

Sifilitiki!

Pojasnilno brošuro o hitrem in temeljitem ozdravljenju brez motenja poklica, brez ponovitve, brez živega srebra in drugih strupov, brez vbrizgavanja, brez škodljivih poststranskih učinkov

razpošilja diskretno za 20 h za poštnino v zaprti kuverti brez kakega natiska

dr. med. H. Seemann, Sommerfeld 84
(Lausitz). 94

NAPOL ZASTONJ!

Pri mojem poslovanju se vsak dan nabere velika množina ostankov, in da se izognem temu kupičenju, sem prisiljen da jih 3

oddam za vsako ceno.

Odda se 40—45 metrov ostankov za 18 K.

Ostanki obstoje iz

različnega blaga za obleke modernih barv;

posteljnega blaga in kakovosti, pisano pasastega, rdečega, lila ali modrega;

belega platna za telesno in posteljno perilo;

oksforda za moške srajce, prav trpežne kakovosti;

barhenta in flanele za obleke, bluže in srajce;

modrotiska za predpasnike in obleke.

Ostanki se dajo prati in so brez vsake hibe, 4—12 metrov dolgi in se torej vsak ostanek najbolje lahko porabi. — Vzeti je treba najmanj zavitek z 40—45 metri po povzetju. Od teh ostankov se ne dajo vzorci, zato se

pa za neugajajoče takoj vrne denar.

S. STEIN, tkalnica platnine, Nachod, Češko.

Ustanovljena 1881.

Beograd: Pri a. str. post. br. 22.525-406.
Pri ogr. post. hran. št. 19.864.

Telefon števil. 185.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

F. Z. Z. D. Z.

v Ljubljani, na Dunajski cesti št. 18

v lastnem združnem domu.

Žiro-konto pri avstro-ogrski banki.

Obrestuje hranilne vloge po $4\frac{3}{4}\%$

brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje posojilnica sama za svoje vložnike.

Posojilnica posojuje svoj denar na varna kmečka posestva, radi tega je tudi ves denar pri njej popolnoma varno naložen.

Gospodarstvo posojilnice vodijo gospodje:

Ivan Knez, veletržec in veleposestnik v Ljubljani.
Andrej Šarabon, veletržec in posestnik v Ljubljani.
Josip Lenče, veletržec in posestnik v Ljubljani.
Ivan Mejač, veletržec v Ljubljani.

Anton Pogačnik, posestnik v Spodnji Šiški.
Franc Jarc, posestnik v Medvodah.
Avgust Jenko, posestnik v Ljubljani.
Alojzij Vodnik, kamnosek in posestnik v Ljubljani.

Rezervnega zaklada kron 800.000.

Upravno premoženje koncem leta 1912 kron 19.000.000.

Uradne ure vsak dan od 8.—12. in od 3.—4.

Ob sobotah in dnevih pred prazniki od 8.—1. popoldne.

Edina SLOVENSKA družba tovarna

PUŠKARNA "P. WERNIG"
:: BOROVLJE - KOROŠKO ::

PIŠITE PO:
CENIK
61
1914

STRELJIVO POPRAVILA

LOVSKE PUSKE

DRUŽBA:
Kas narlov

Najboljši češki nakupni vir.**Ceno posteljno perje:**

1 kg sivega, dobrega, puljenega 2 K, boljšega 2 K 40 h, prima polbelega 2 K 80 h; belega 4 K; belega, puhastega 6 K 10 h; 1 kg velečnega, snežnobelega, puljenega 6 K 40; 8 K; 1 kg puha, sivega 6 K; 7 K; belega, finega 10 K; najljepši prani puh 12 K — Kdor vzame 5 kg dobi franko.

Zgotovljene postelje

iz gostonitega rdečega, modrega, belega ali rmenega nankinga, pernica, 180 cm dolga, 120 cm široka, z 2 zglavniki, vsak 80 cm dolg, 60 cm širok, napoljen z novim, sivim, jako stnovitnim puhastim posteljnim perjem 16 K; napol puh 20 K; puh 24 K; same pernice po 10 K, 12 K; 14, 16 K; zglavniki 8 K, 8 K 80 h, 4 K. — Pernice 200 cm dolge, 140 cm široke K 13 —, K 14 70, K 17 80 in K 1 —; zglavniki 90 cm dolgi, 7 cm široki K 4 50, 6 20 in K 5 70; podpernica iz močnatga rižastega gradla, 180 cm dolga, 116 cm široka, K 12 80, K 14 80 Kaposiljanje po povzetju od 12 K naprej franko. Dovoljeno je zamenjati, za neugajajoče se vrne denar 63

S. Benisch, Dešenice, št. 953, Češko.
Bogato ilustrovan cenik zastoj in franko.

Ali je dobiti točno in neškodljivo učinkujočega sredstva proti

moški oslabelosti?

Velezanimiv opis o presenetljivem razkritju nemškega potovalca po Afriki (pripoznano tudi od številnih nemških in inozemskih profesorjev in zdravnikov) razpošilja za 20 h za poštino v zaprtem dvojnem pismu brez nataska 94

dr. med. H. Seemann, Sommerfeld 84 (Ffo.).

Gospodje vsake starosti, ki so doslej brezuspešno rabili vse mogoče (aparate, kroglice, metode, praške takozvana ojačila itd.), mi bodo po prečitanju mojega opisa hvaležni. Pišite takoj, ker je na razpolago samo omejeno število eksemplarov.

Veliki uspeh

ki traja še od prejšnjega stoletja in ki so si ga po pravici pridobili Fellerjevi „Elza-izdelki“, ima za umevno posledico, da se proizvajajo najrazličnejše ničvredne ponaredbe pod enakimi imeni.

Le to dejstvo, to je samo da svarimo cenjene bralce, naj se ne dajo zapeljati od

nikake kričeče reklame

tudi enako se glasečih ponarejenih izdelkov, nas je nagnilo, da danes zopet na tem mestu, uljudno in brez vsake reklame, kot se spodobi za dobro stvar, opozorimo na dvoje sredstev, koje so poizkusili najmerodajnejši zdravniki in sta bili pohvaljeni v nešteti krasnih zahvalnih pismih in koji se že skozi desetletja prikazujejo kot skozinsko zanesljivi in sicer:

1. Odlični Fellerjev zeliščni fluid z zn. „Elza-Fluid“, ki glasom mnogih skušenj lajša bolečine, leči, osvežuje, ojačuje mišice in kite, oživlja in tvori telo odpornejše zoper bolezni, preprečuje mnoge revmatične in druge take bolezni, ki nastanejo vsled prepiha ali prehlajenja, 12 malih ali 6 dvojnatih ali pa 2 specialni steklenici poštine prosto 5 kron.

2. Bi vam radi povedali, da na tisoče ljudi vporablja s posebno dobrim uspehom Fellerjeve odvajajoče rabarbara-kroglice z zn. „Elza-kroglice“ pri pomanjkanju teka, gorečici, želodčnih težavah, nagnjenju k bluvanju, kolcanju, napenjanju in sploh pri vsakojakem motenju prebave. 6 škatlic tega izbornega sredstva stane 4 krome poštine prosto.

Malo naročilo za poskušnjo Vas bode bolje prepričalo, kot pa mnogo besedi. Da pa bode dobiti izdelke pristne, naslovite Vaše naročilo razločno na

E. V. Feller, lekar. Stubica, Elzatrž 318 (Hrvaško.)

to je in ostane najboljšo!

Ako Vam Vaš dobavitelj

v svojo korist

ne smete

v lastno korist

nego staropreiskušeni pristni

PALMA

kačvukov

podpetnik

čigar nedosežna kakovost uživa svetovni sloves.

Pazite nepogojno na gornjo varstveno znamko!